

Analiza logističkih aktivnosti u hrvatskim lovištima

Evačić, Vinko

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:565714>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-11**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Diplomski rad br. 113/OMIL/2022

Analiza logističkih aktivnosti u hrvatskim lovištima

Vinko Evačić, 2564/336

Koprivnica, srpanj, 2022. godine

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za logistiku i održivu mobilnost		
STUDIJ	diplomski sveu ilišni studij Održiva mobilnost i logistika		
PRISTUPNIK	Vinko Evračić	MATIČNI BROJ	12564/336
DATUM	28.6.2022.	KOLEGU	Planiranje logisti kih sustava
NASLOV RADA	Analiza logisti kih aktivnosti u hrvatskim lovištima		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Analysis of logistics activities in Croatian hunting grounds		
MENTOR	dr.sc. Saša Petar	ZVANJE	docent
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. prof.dr.sc. Ljudevit Krpan, predsjednik povjerenstva		
	2. doc.dr.sc. Saša Petar, mentor i član povjerenstva		
	3. doc.dr.sc. Predrag Briek, član povjerenstva		
	4. doc.dr.sc. Miroslav Drija a,zamjenski lan povjerenstva		
	5.		

Zadatak diplomskog rada

BROJ	113/OMIL/2022		
OPIS	<p>Logisti ke aktivnosti sastavljene su od više razli itih aktivnosti kojima se u inkovito povezuju svi procesi rješavanja razli itih transformacija u optimalne i jedinstvene logisti ke procese. Logisti ke aktivnosti mogu biti zna ajan imbenik kreiranja potražnje jer e brojne tvrtke uputili da težište za stjecanje konkurentskih prednosti prebace na područu je logistike. Logisti ki sustav ostvaruje logisti ke zadatke od nabave inputa, pripreme i samog izvo enja procesa, pa sve do opskrbe outputa brojnim logisti kim uslugama do trenutka njegove isporuke finalnom potroša u, odnosno korisniku. Rad e biti podijeljen u sljede e cjeline: 1. Uvod, 2. Teorijske odrednice logitike, 3. Lovstvo kao logisti ki sustav 4. Logisti ke aktivnosti u lovištima 5. Rezultati istraživanja i 6. Zaključak.</p> <p>Brojne promjene, današnji brz na in života, a posebice tehnologije i komunikacije te zakonske obveze za provo enje lova dovelo je do toga da su logistika i logisti ki procesi nužan segment koji vodi prema uspješnijoj organizaciji i boljem vo enju lovnog gospodarstva. Logisti ke aktivnosti poput prihrane divlja i, pripreme lova, organizacije lova, sigurnosti u lovu, distribucije mesa i dijelova divlja i pa sve do nadzora lovo uvarske službe u lovištu neizostavne su u lovstvu. Lovstvo je napredovalo u zna aju granu jer povezuje brojne gospodarske aktivnosti poput lovnog turizma, mesne industrije i poljoprivrede.</p>		
ZADATAK UROČEN	4.7.2022	POTPIS MENTORA	

Sveučilište Sjever

Odjel za logistiku, odsjek Održiva mobilnost i logistički menadžment

Diplomski rad br. 113/OMIL/2022

Analiza logističkih aktivnosti u hrvatskim lovištima

Student:

Vinko Evačić 2564/336

Mentor:

doc. dr. sc. Saša Petar

Koprivnica, srpanj, 2022.godine

SAŽETAK

Logističke aktivnosti sastavljene su od više različitih aktivnosti kojima se učinkovito povezuju svi procesi rješavanja različitih transformacija u optimalne i jedinstvene logističke procese. Logističke aktivnosti mogu biti značajan čimbenik kreiranja potražnje jer će brojne tvrtke uputiti da težište za stjecanje konkurentskih prednosti prebace na područje logistike. Logistički sustav ostvaruje logističke zadatke od nabave inputa, pripreme i samog izvođenja procesa, pa sve do opskrbe outputa brojnim logističkim uslugama do trenutka njegove isporuke finalnom potrošaču, odnosno korisniku.

Brojne promjene, današnji brz način života, a posebice tehnologije i komunikacije te zakonske obveze za provođenje lova dovelo je do toga da su logistika i logistički procesi nužan segment koji vodi prema uspješnijoj organizaciji i boljem vođenju lovnog gospodarstva. Logističke aktivnosti poput prihrane divljači, pripreme lova, organizacije lova, sigurnosti u lovu, distribucije mesa i dijelova divljači pa sve do nadzora lovočuvarske službe u lovištu neizostavne su u lovstvu. Lovstvo je napredovalo u značaju granu jer povezuje brojne gospodarske aktivnosti poput lovnog turizma, mesne industrije i poljoprivrede.

Ključne riječi: logistika, logističke aktivnosti, lovno gospodarstvo, hrvatska lovišta

ABSTRACT

Logistics activities are composed of several different activities that effectively connect all the processes of solving various transformations into optimal and unique logistics processes. Logistics activities can be a significant factor in creating demand as many companies will instruct to shift the focus to gaining a competitive advantage to the field of logistics. The logistics system accomplishes logistical tasks from the procurement of inputs, preparation and execution of the process, all the way to the supply of output to numerous logistics services until the moment of its delivery to the final consumer or user.

Numerous changes, today's fast-paced lifestyle, especially technology and communications, and legal obligations to conduct hunting have led to logistics and logistics processes being a necessary segment leading to more successful organization and better management of the hunting economy. Logistical activities such as game feeding, hunting preparation, hunting organization, hunting safety, distribution of meat and parts of game, all the way to the supervision of the hunting guard service in the hunting ground are indispensable in the hunting. Hunting has progressed in importance as a branch because it connects numerous economic activities such as hunting tourism, meat industry and agriculture.

The Keywords: logistics, logistics activities, hunting economy, Croatian hunting grounds

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. PREDMET RADA	1
1.2. CILJEVI RADA	1
1.3. ZADATAK RADA	2
1.4. HIPOTEZE	2
1.5. ZNANSTVENE METODE	2
1.6. STRUKTURA RADA	2
2. TEORIJSKE ODREDNICE LOGISTIKE	3
2.1. DEFINIRANJE POJMA LOGISTIKA	3
2.1.1. ETIMOLOGIJA POJMA LOGISTIKA	4
2.1.2. LOGISTIKA KAO ZNANOST	5
2.1.3. LOGISTIKA KAO AKTIVNOST	5
2.2. MEĐUODNOS LOGISTIKE I DISTRIBUCIJE	6
2.2.1. POJAM I MODALITET DISTRIBUCIJE	6
2.2.2. LOGISTIČKA DISTRIBUCIJA	7
2.2.3. LOGISTIČKO – DISTRIBUCIJSKI SUSTAVI	8
2.3. TEMELJNI PODSUSTAVI LOVSTVA KAO LOGISTIČKOG SUSTAVA	9
2.3.1. POJAM I STRUKTURA OPĆEG LOGISTIČKOG SUSTAVA	9
2.3.2. FUNKCIJSKO RAZGRANIČENJE LOGISTIČKOG SUSTAVA	10
2.3.3. LOGISTIČKI PODSUSTAVI U LOVSTVU	11
3. LOVSTVO KAO LOGISTIČKI SUSTAV	12
3.1. LOVNOLOGISTIČKI SUSTAVI	12
3.1.1. LOVSTVO KAO PRIMARNOLOGISTIČKI SUSTAVI	13
3.1.2. LOVSTVO KAO SEKUNDARNOLOGISTIČKI SUSTAVI	15
3.1.3. LOVSTVO KAO TERCIJALNOLOGISTIČKI SUSTAV	18
3.2. LOV I LOVNE AKTIVNOSTI	19
3.2.1. LOV I LOVSTVO	19
3.2.2. POVIJEST	21
3.2.3. LOV U SVIJETU	22
3.2.4. LOV U EUROPI	24
3.2.5. LOV U HRVATSKOJ	25

4. LOGISTIČKE AKTIVNOSTI U LOVIŠTIMA.....	29
4.1. BONITIRANJE LOVIŠTA	29
4.2. UTVRĐIVANJE FONDA DIVLJAČI.....	30
4.3. PREBROJAVANJE DIVLJAČI	30
4.4. UREĐENJE LOVIŠTA.....	31
4.5. LOVNOGOSPORADSKI I LOVNOTEHNIČKI OBJEKTI.....	31
4.6. PRIHRANA I PREHRANA DIVLJAČI	33
4.7. ORGANIZACIJA LOVA	33
4.8. LOVAC PRIJE I NA DAN LOVA.....	34
4.9. POSTUPAK S MESOM DIVLJAČI	35
4.10. LOVNI TURIZAM.....	36
4.11. ODRŽIVOST LOVNOG SUSTAVA.....	37
4.12. BUDUĆNOST LOVSTVA.....	38
5. ISTRAŽIVANJE I POSTUPAK ISTRAŽIVANJA.....	39
5.1. DEFINIRANJE PROBLEMA.....	39
5.2. CILJ ISTRAŽIVANJA	39
5.3. ANALIZA I INTERPRETACIJA REZULTATA.....	40
5.4. ZAKLJUČAK ANALIZE ISTRAŽIVANJA	51
6. ZAKLJUČAK.....	52
LITERATURA.....

1. UVOD

Lov i lovstvo napredovalo je kroz godine te danas predstavlja važnu ulogu u turizmu i prehrambenoj industriji. Čovjek je od pamtivijeka bio primoran loviti kako bi uspio prehraniti svoju obitelj, a s vremenom lov postaje gospodarska aktivnost koja predstavlja ozbiljan i unosan posao. Lov je prije svega zaštita i uzgoj divljači, sastavljen je od prihranjivanja divljači, promatranja, prebrojavanja, uzgoja te na posljetku odstrjela divljači.

Dakle, lovac je prije svega „čuvar“ i „skrbnik“ divljači, jer kako bi svaka živa jedinka u prirodi dosegla svoju maksimalnu trofejnu vrijednost potrebno je puno godina kvalitetnog gospodarenja i uzgoja. Danas postoje brojna pravila, regulative i zakoni o provođenju lova koje je nužno poštivati, svi ti zajednički napori donose uspješne rezultate, upravo zato neizostavan segment je logistika bez koje lovno gospodarstvo ne bi bilo održivo.

Tradicija lova i lovstva na hrvatskom području od velikog je značaja, jer je oduvijek pratio život i razvijao se uz čovjeka. S vremenom lovstvo je napredovalo te lovstvo postaje organizirano kroz zajednicu, a lovac postaje nezamjenjiv, kompetentan i stručan dio zajednice. Logističke aktivnosti od velike su koristi za lov i lovno gospodarstvo jer pridonose boljoj pripremi, organizaciji i realizaciji lova kao procesa koji uključuje niz neizostavnih aktivnosti.

1.1. PREDMET RADA

U istraživanju koje će se provesti predmet ovog diplomskog rada je istražiti važnost logističkih aktivnosti u lovnologističkom sustavu na primjeru hrvatskih lovišta. Prikazati kako lovci percipiraju važnost logistike kao dio nezaobilaznog procesa kvalitetnijeg vođenja lovnog gospodarstva i lovnog turizma u hrvatskim lovištima.

1.2. CILJEVI RADA

Ciljevi diplomskog rada su prikazati važnost logističkih aktivnosti u cjelokupnom procesu organizacije lova i lovnih aktivnosti, te objasniti kako logistika pridonosi tome.

1.3. ZADATAK RADA

Predstaviti lov i lovnu granu, odnosno lovno gospodarstvo kao djelatnost koja ovisi o aktivnom korištenju logistike, koja je dio primarne, sekundarne i tercijarne logistike.

1.4. HIPOTEZE

1. Kvalitetna organizacija logistike u hrvatskim lovištima pospješuje i podrazumijeva uzgoj, zaštitu, lov i gospodarenje divljači.
2. Kvalitetno organiziran i uspješno vođen lovnologistički sustav može lov kao gospodarsku granu učiniti još uspješnijom i konkurentnijom.

1.5. ZNANSTVENE METODE

Metode istraživanja ovoga rada su povijesna metoda, metoda analize i sinteze te kvantitativna metoda istraživanja. Povijesnom metodom prikupljeni su podaci sekundarnih istraživanja i istraživanja za stolom, putem preuzimanja podataka iz stručne i znanstvene literature. Empirijskom kvantitativnom metodom prikupljaju su podaci putem instrumenta anketnog upitnika čija distribucija se temelji na slučajnom uzorku.

1.6. STRUKTURA RADA

Materija odnosno struktura rada sastoji se od pet poglavlja uključujući uvod i zaključak. Rad se sastoji od teoretskog i praktičnog dijela. Prvo poglavlje opisuje cilj i predmet rada. Drugo poglavlje opisuje teorijske odrednice logistike, a radi lakšeg razumijevanja spominju se i podsustavi lovstva kao logističkog sustava. Treće poglavlje objašnjava lovstvo kao logistički sustav, te lov i lovne aktivnosti. U četvrtom poglavlju opisuju se logističke aktivnosti u lovištima, te sve što je potrebno kako bi lovstvo kao sustav funkcioniralo. Peto poglavlje opisuje istraživanje i postupak istraživanja te se analiziraju rezultati istraživanja. Na kraju rada iznosi se zaključak.

2. TEORIJSKE ODREDNICE LOGISTIKE

Teorijske značajke logistike mnogobrojne su, a svaka od njih ima svoje određene značajke s različitim zahtjevima i zadacima. Ovisno o problemu, predmetu i objektu koji se istražuje.

2.1. DEFINIRANJE POJMA LOGISTIKA

U literaturi se susreću mnoge definicije logistike, iako se u njima ne čini nikakva razlika između logistike kao aktivnosti i logistike kao znanosti. Jedan od najpoznatijih teoretičara logistike prof. Pfohl navodi nekoliko definicija koje je objavio. (Zelenika, 2005.)

Logistika obuhvaća sve djelatnosti u kojima se planira, upravlja, ostvaruje i kontrolira prostorno-vremenska transformacija dobara i sve transformacije u vezi s količinom, vrstom i svojstvom dobara, rukovanjem dobrima, kao i logističkim određivanjem dobara. Upravo tim zajedničkim djelovanjem pokreću se tokovi dobara koji po mogućnosti učinkovito povezuju točku isporuke s točkom primitka. (Zelenika, 2005.)

Mnogi autori koji su se bavili logistikom trudili su se pri definiranju logistike istaknuti njezin sadržaj i važnost logističkog načina promišljanja. Američki ekonomist J.F Magee pod poslovnom logistikom podrazumijeva sustav rukovođenja i uvida u tijekom predmeta rada njihova izvorišta do korisnika, odnosno nabave sirovina do isporuke gotovih proizvoda. Ballou pod logistikom podrazumijeva sustav kojem je cilj staviti kupcu na raspolaganje traženu robu ili usluge na mjesto i u vrijeme koje mu odgovara uz istovremenu maksimalnu korist poduzeća. (Šamanović, 2009.)

Imajući na umu navedene definicije pojma logistike, kao i mnoge druge napomenute definicije tog pojma, činjenica je da je znanstveno utemeljeno definiranje pojma logistike, s obzirom na prostornu i vremensku dimenziju i veoma široku lepezu elemenata tog pojma, neobično zamršen problem. To je razlogom da su sve dosadašnje definicije pojma logistike nepotpune, preuske ili preširoke i uglavnom prijeporne. (Zelenika, 2005.)

Sve se definicije pojma logistika uglavnom svode na zaključak da je to sustavni pristup upravljanja i kontrole fizičkog tijeka materijalnih dobara i potrebnih informacija koje poduzeće šalje na tržište i prima s tržišta. Logistika kao teorija iznalazi zakonitosti, a kao praksa potvrđuje ili odbacuje teoretske spoznaje. Logistika kao znanost predstavlja temelj za logistiku kao

aktivnost. Stvar znanosti je izmisliti novo, stvar tehnike je izgraditi novo, a stvar prakse je testirati i primijeniti novo. Kako bi logistika odgovorila na zadatke koji se pred nju stavljaju, u svom poslovanju mora iznalaziti nova logistička rješenja i aplicirati ih u logističku praksu. Takva je konstatacija nužna za definiranje pojma opće i univerzalne logistike. (Šamanović, 2009.)

2.1.1. ETIMOLOGIJA POJMA LOGISTIKA

U znanstvenoj i stručnoj literaturi susreću se veoma različita stajališta o korijenu pojma logistika. Prema jednom stajalištu pojam se logistike prvi put pojavljuje 1670.godine u vojnim dokumentima, u značenju opskrbe vojničkih trupa potrebnim materijalima kao i transportne potpore u prebacivanju trupa, naoružanja, opreme, prehrane i slično s položaja na druge položaje. Mnogi autori tvrde da je pojam logistika nastao od francuske riječi „loger“ koja znači „stanovati“ odnosno noćiti pod vedrim nebom, „smjestiti se“. (Zelenika, 2005.)

Prema drugom stajalištu logistike, logistike u znanstvenom smislu vojne strategije i taktike prvi je upotrijebio švicarski general Baron de Jomini. Krajem 19. stoljeća izraz logistika preselio se i u SAD, pa se u njihovoj vojničkoj literaturi također koristi izraz „logistics“ u značenju „vojničkih služba pozadine“. (Zelenika, 2005.)

Logistika se kao znanost i aktivnost brzo razvijala u 20. stoljeću u civilnom, odnosno gospodarskom sektoru i to u mnogo širem značenju posebno kao interdisciplinarna i multidisciplinarna znanost koja se izučava i primjenjuje u gotovo svim ljudskim aktivnostima. Ukoliko suvremeno pristupimo etimologiji izraza logistika, ispravnije je, a moglo bi se reći i znanstveno dokazano korijena pojma potražiti u grčkim riječima „logos“ u značenju znanosti o principima mišljenja i razumnog prosuđivanja i „logistikos“ u značenju vještine, iskustva i znanja u očuvanju, procjeni, prosudbi svih relevantnih elemenata u rješavanju strateških i taktičkih zadataka u svim sferama ljudskih aktivnosti. (Zelenika, 2005.)

U gospodarstvu, odnosno ekonomiji termin logistika označuje aktivnosti fizičkog kretanja proizvoda od proizvođača do potrošača, odnosno krajnjeg korisnika. Najvažnije su znakovitosti logistike transport, manipulacije i skladištenje, odnosno primjerno upravljanje robnim tokovima i tokovima informacija od ishodišta do odredišta. Logističke znanosti prethode logističkim aktivnostima te su one omogućavaju optimalna rješenja teorijskih i praktičnih zadataka u svim područjima ljudskih aktivnosti, s ciljem da se uz minimalne uložene resurse i potencijale maksimalno zadovolje zahtjevi krajnjeg korisnika. (Zelenika, 2005.)

2.1.2. LOGISTIKA KAO ZNANOST

Činjenica je da se oko 150 godina usporedno s razvojem znanosti, tehnike, tehnologije, proizvodnih snaga, proizvodnih i društvenih odnosa, potpuno i sustavno razvijala logistika kao znanost, iako se više razvila u zadnjih dvadesetak godina nego prije. Opća logistička skup je interdisciplinarnih i multidisciplinarnih znanja koja izučavaju i primjenjuju zakonitosti mnogobrojnih i složenih aktivnosti, koje funkcionalno i djelotvorno povezuju sve djelomične procese savladavanja prostornih i vremenskih transformacija materijala, dobara, stvari, proizvoda, poluproizvoda, repromaterijala, kapitala, znanja i mnogih drugih elemenata od točke isporuke preko točke ili točaka razdiobe, do točke primitaka, s ciljem da se uz minimalne potencijalne resurse iskoriste i maksimalno zadovolje zahtjevi tržišta. (Zelenika, 2005.)

Upravo tako se definira opća ili univerzalna logistika kao znanost, ona sadrži sve relevantne elemente svih vrsta specijalističkih logistika kao znanosti, poput proizvodne logistike kao znanosti, trgovinske logistike kao znanosti, prometne logistike kao znanosti, špediterske logistike kao znanosti, tehničke logistike kao znanosti, ekonomske logistike kao znanosti i mnoge druge. Svaka specifična vrsta znanosti na hijerarhijskoj ljestvici kvalifikacije ima svoje posebne logističke spoznaje, zakone, zakonitosti, i teorije koje se trebaju izučavati, usavršavati i razvijati radi primjene u specifičnim logistikama kao aktivnostima. (Zelenika, 2005.)

2.1.3. LOGISTIKA KAO AKTIVNOST

Od sadržaja i značenja pojmova opće i specijalne logistike kao znanosti treba razlikovati pojmove opće i specijalne logistike kao aktivnosti, iako je između njih vrlo teško postaviti čvrsto razgraničenje jer logistika kao aktivnost treba i mora biti utemeljena na logistici kao znanosti.

Moglo bi se reći da je opća ili specijalistička logistika kao aktivnost skup, planiranih, koordiniranih, reguliranih i kontroliranih nematerijalnih aktivnosti kojima se funkcionalno i djelotvorno povezuju svi djelomični procesi savladavanja prostornih i vremenskih transformacija materijala, dobara, stvari, stvari, proizvoda, repromaterijala, kapitala, znanja, ljudi, informacija i mnogih drugih u sigurne, brze i racionalne jedinstvene logističke procese, tokove, i protoke materijala od pošiljatelja do primatelja s ciljem da uz minimalne uložene potencijale i resurse maksimalno zadovolje zahtjeve tržišta. Obuhvaća aktivnosti poput proizvodnje, prerade, obrade, dorade, održavanja, slaganja, skladištenja (...). (Zelenika, 2005.)

2.2. MEĐUODNOS LOGISTIKE I DISTRIBUCIJE

Način na koji će se proizvodi ili usluge isporučiti od proizvođača pa sve do potencijalnih ili stvarnih korisnika isključivo ovisi posredniku, u ovom slučaju je to odnos između logistike i distribucije.

2.2.1. POJAM I MODALITET DISTRIBUCIJE

Izraz distribucija je višeznačni pojam, označava dijeljenje cjeline na dijelove, razdioba, opskrbljivanje, dostavljanje, izdvajanje, raspoređivanje predmeta po klasama, distribuiranje i drugo. Predmeti distribucije mogu biti materijalni i nematerijalni proizvodi, distribucija je okosnica sustava reprodukcije, proizvodnje, raspodjele, razmjene i potrošnje. Sukladno tomu moglo bi se reći da distribucija znači disperziranje, strujanje materijalnih i nematerijalnih dobara između proizvođača i potrošača, odnosno proizvođača i korisnika bez obzira na prostorne i vremenske dimenzije, vrstu i zamršenost distribucijskih kanala, fizičku distribuciju i logističku distribuciju. Distribucija kao znanost i distribucija kao aktivnost najviše su se afirmirale u posljednjih stotinjak godina ponajprije visokorazvijenim tržišnim gospodarstvima, i to u sustavu trgovine na veliko i trgovine na malo. (Zelenika, 2005.)

Distribucija u širem smislu tog pojma označava opskrbu, bez obzira na način njezine organizacije, a poneka označava i raspodjelu društvenog proizvoda. Ona znači i administrativnu diobu dohotka, životnih sredstava, sirovina, sredstava za rad i dr. Takav je sustav raspodjele znakovit za ratno gospodarstvo i u vrijeme državnog monopola u prisvajanju proizvoda rada i upravljanja gospodarskim procesima. Distribuciji se pribjegava kada veliki poremećaji ili teže elementarne nepogode opasno ugrožavaju funkcioniranje gospodarstva, održavanje gospodarstva nekog kraja i normalnu opskrbu stanovništva. (Zelenika, 2005.)

U znanstvenoj literaturi općenito je prihvaćen stav da distribucija predstavlja uži pojam logistike. Logistika, osim distribucije u sebi sadrži upravljanje odnosno menadžment, materijalom, sirovinama, poluproizvodima i dijelovima od izvora do proizvodnog procesa i kroz njega, dok sama distribucija obuhvaća tijek gotovih proizvoda, od završetka procesa proizvodnje do konačne potrošnje. U tom smislu odnos logistike i distribucije može se reći kroz upravljanje materijalima, sirovinama, dijelovima i poluproizvodima u procesu proizvodnje povezanog s distribucijom koji daje zajednički naziv logistika. (Šamanović, 2009.)

2.2.2. LOGISTIČKA DISTRIBUCIJA

Logistička distribucija je zapravo temeljni, najvažniji, stožerni segment, stratum i podsustav sustava opće ili univerzalne logistike. Pojam logistička distribucija je integrirani pojam temeljnih odrednica pojmova „logistika“ i „distribucija“ i to prije svega, onih odrednica koje su najizravnije povezane s interdisciplinarnim i multidisciplinarnim znanjima, sposobnostima i vještinama. Sukladno tome, moglo bi se reći da je logistička distribucija zapravo logistika u užem smislu tog pojma. Razlog tome je to što ne postoji niti jedna specijalistička vrsta logistike i niti jedan specijalistički sustav logistike u kojem se predmeti logističkih procesa ne distribuiraju od jednog do drugog mjesta, savladavajući pri tome prostorne vremenske dimenzije. (Zelenika, 2005: 48)

Bez obzira o kojemu je specijalističkom sustavu logističke distribucije riječ nije sporno da on ne može optimalno funkcionirati bez tridesetak specijaliziranih logističkih aktivnosti poput proizvodnje, prerade, obrade, pakiranja, signiranja, slaganja, sortiranja, vaganja, mjerenja, miješanja, ukrcaja, iskrcaja, transporta, špedicije, agencije, osiguranja, carinjenja, kontrolinga, ugovorne kontrole, praćenja izvršavanja logističkih aktivnosti, pravnoekonomskog uređivanja odnosa između mnogobrojnih sudionika u procesima logističke distribucije. Sustav je logističke distribucije prema svim svojim bitnim značajkama puno uži, manje složeniji i manje dinamičniji od općeg ili univerzalnog sustava logistike, ali i od sustava distribucija. Sustav distribucijskih kanala predstavlja važan okvir za funkcioniranje procesa logističke distribucije. (Zelenika, 2005.)

U realizaciji procesa logističke distribucije posebno su važni ljudski potencijali, informacijski sustavi, logistička infrastruktura, logistička suprastruktura, logističko pravo i elementi logističkih gravitacijskih zona s time što prvo mjesto pripada ljudskim potencijalima. Špediteri imaju veliku važnost u funkcioniranju sustava logističke distribucije, jer je špediter uz proizvođače i potrošače najvažniji logistički subjekt u svim procesima logističke distribucije. To posebno vrijedi za špeditere megalogističke operatore bez kojih nije moguće zamisliti funkcioniranje globalnih, makro i mikro sustava logističke distribucije. (Zelenika, 2005.)

Odnos logističkog i distribucijskog sustava izuzetno je složen i međusobno se isprepleću tako što prvo od dobave sirovina, materijala, poluproizvoda, zaliha i dijelova nastaje gotov proizvod, te se taj proizvod skladišti u stovarištima, javnim skladištima i distributivnim centrima te na kraju gotovi proizvod dolazi do kupca. Ovaj proces sastavljen je od upravljanja materijalima i distribucijom a zajedno se naziva logistika. (Šamanović, 2009: 85)

2.2.3. LOGISTIČKO – DISTRIBUCIJSKI SUSTAVI

Iako je distribucija već više godina važna karakteristika gospodarskog života, njezino znanstveno izučavanje započelo je tek u posljednje vrijeme. Razlog je tome što se distribucijski – logistički sustav sastoji od više podsustava i poslovnih operacija, a svaki od njih može se smatrati posebnom funkcijom, odnosno operacijom. U posljednje vrijeme stajalište o logistici i distribuciji bitno se mijenja, i to kako u znanstvenom svijetu, tako i u poslovnom svijetu. Logistika i fizička distribucija šezdesetih godina proteklog stoljeća počinju se smatrati posebnom disciplinom. (Šamanović, 2009: 86)

Za logističko - distribucijske sustave šezdesetih godina karakteristično je da nisu bili planirani i organizacijski modelirani, pa su se distribucijske aktivnosti obavljale unutar klasičnih funkcija. Proizvođači su bili glavni izvor svih distribucijsko – logističkih aktivnosti i inovacija. Distribucija robe uglavnom se odvijala putem voznog parka i regionalnih skladišta proizvođača. Odnos između sudionika u distribucijskom procesu bili su slabi, a pojedinačni interesi sudionika realizirali su se agresivnim pregovaranje. (Šamanović, 2009: 86)

Od šezdesetih do osamdesetih godina prvi se puta izučava problematika fizičke distribucije kao posebne znanstveno – nastavne discipline, pa se tek tada javljaju i modeli planiranja njene organizacije. Utjecaj na distribucijsko – logističke aktivnosti sve više prelazi od proizvođača na prodavača. Zbog sve veće konkurencije između proizvođača i zahtjeva potrošača za većom razinom distribucijskih usluga rastu distribucijski troškovi. Za opskrbu svojih prodavaonica veći maloprodajni lanci razvijaju vlastite distribucijsko – logističke sustave, koji se na početku temelje na konceptu regionalnih i lokalnih skladišta, a kasnije velikih distribucijskih centara. Logističko – distribucijski sustavi centraliziraju se i stavljaju pod posebnu menadžersku kontrolu. (Šamanović, 2009: 87)

Od osamdesetih godina pa dalje logističko – distribucijski sustavi modeliraju se kao cjeline u organizacijskim strukturama poduzeća. To uvjetuje rast profesionalizma u distribuciji. Pojavom profesionalizma dolazi do pomaka u planiranju distribucije na duži rok. Ona sve više postaje podrška upravljanju i kontroli zaliha. Informacijska tehnologija pruža vrlo značajnu tehnološku potporu logistici i distribuciji. Logistički način upravljanja aktivnostima pri distribuciji robe povećava razinu distribucijsko – logističkih usluga i istodobno minimizira troškove distribucije. Zbog izmijenjenih oblika poslovanja poduzeća su primorana na formuliranje novih logističkih strategija poput upravljanje opskrbnim lancem, fleksibilnost proizvoda i sl. (Šamanović, 2009: 87)

2.3. TEMELJNI PODSUSTAVI LOVSTVA KAO LOGISTIČKOG SUSTAVA

Sve brži razvoj tehnologija, znanosti, proizvodnih snaga i društvenih odnosa dovodi do potrebe za kvalitetno organiziranim i praćenim logističkim sustavima. Najvažnije pravilo sustava je da je svaki sustav zapravo istovremeno i podsustav sustava više razine.

2.3.1. POJAM I STRUKTURA OPĆEG LOGISTIČKOG SUSTAVA

Prema spoznaji o temeljnim značajkama logistike i sustava, može se pristupiti definiranju pojma općeg ili univerzalnog logističkog sustava, a isto tako i svim specifičnim, posebnim logističkim podsustavima koji čine opći ili univerzalni logistički sustav. Opći logistički sustav je sustav međusobno, svrsishodno povezanih i među utjecajnih podsustava i elemenata koji, pomoću logističke infrastrukture, logističke suprastrukture, logističkog intelektualnog kapitala i drugih potencijala i resursa, u visoko sofisticiranoj logističkoj industriji omogućuju uspješnu, učinkovitu i racionalnu proizvodnju logističkih proizvoda. (Zelenika, 2005: 213)

„U najširem smislu, pod logističkim sustavom se podrazumijeva prostorno-vremenska transformacija dobara i potrebnih informacija u procesu reprodukcije gdje se pomoću logističkih procesa, koji podrazumijevaju poslove i zadatke, realizira logistička usluga.“ (Segetlija, Lamza-Maronić, 2002: 67).

Struktura univerzalnog logističkog sustava sastavljena je od većeg broja povezanih, komplementarnih, kompatibilnih i složenih specijalističkih (pod)sustava od kojih su neki veći, a neki manji, neki važniji od drugih, drugi složeniji, a treći jednostavniji. Ako se teorijski promatraju i izučavaju najvažniji fenomeni općeg ili univerzalnog logističkog sustava, moguće je odrediti njihove najvažnije podsustave a to su, sustav megalogistike, sustav globalne logistike, sustav makrologistike, sustav mikrologistike, sustav metalogistike, sustav interlogistike, sustav intralogistike, sustav servisne logistike, sustav informacijske logistike, sustav menadžmentske logistike, sustav primarne logistike, sustav sekundarne logistike, sustav tercijarne logistike, sustav kvartarne logistike, sustav kvintarne logistike, sustav logistike održivog razvoja te ostali logistički sustavi. Svaki od navedenih podsustava općeg ili univerzalnog logističkog sustava ima svoja bitna i posebna logistička obilježja. (Zelenika, 2005.)

2.3.2. FUNKCIJSKO RAZGRANIČENJE LOGISTIČKOG SUSTAVA

Uzimajući u obzir „sustavnu teoriju“, logističkom sustavu je cilj zajednički rezultat gdje s jedne strane ulaze resursi, a s druge strane izlaze logističke usluge. Razgraničenje logističkog sustava dijeli se na nekoliko funkcijskih logističkih podsustava u kojima se obavljaju logistički zadaci i poslovi.

Najvažniji funkcijski podsustavi logističkog sustava su: (Zelenika, 2005: 225-226)

Sustav trgovinske logistike je i središnji funkcijski podsustav logističkog sustava. Obuhvaća sve aktivnosti vezane s prodajom i kupovinom proizvoda, određene marketinške aktivnosti te povratnu logistiku. Sustav pripreme predmeta za distribuciju uključuje aktivnosti kao što su pakiranje, vaganje, brojenje, signaliziranje, paletiziranje, punjenje, itd. Sustav upravljanja zalihama ima zadatak omogućavanja optimalnih količina zaliha i optimalnu opskrbu svih kupaca. Sustav transporta i prometa uključuje aktivnosti vezane uz sigurno i brzo premještanje proizvoda s jednog mjesta na drugo neovisno o vrsti predmeta, relaciji i udaljenosti. Sustav logističke distribucije važan je zbog partnerskih odnosa subjekata sa subjektima iz drugih sustava logističkih sustava čime se omogućuje racionalna distribucija logističkih predmeta od potrošača do krajnjeg kupca, bez obzira na modela upravljanja robnim tokovima.

Ulaganja u logističke procese predstavljaju inpute logističkog sustava, a omogućuju ih elementi proizvodnje logističkih proizvoda (logistička suprastruktura, logistička infrastruktura, logistički intelektualni kapital, drugi resursi i potencijali). Outputi su logistički proizvodi, usluge ili logistički učinci koji se prodaju korisnicima. Da bi se logistički zadaci i poslovi obavljali kvalitetno nužan je dobar informacijski sustav. Informacije se razmjenjuju između svih logističkih subjekata i to prije, za vrijeme i nakon završenih procesa upravljanja robnim tokovima, od svih točaka isporuke do svih točaka prekida robnih tokova, točka razdiobe i točaka koncentracije robe, odnosno do svih točaka primitaka robe. Tokovi informacija također mogu biti logistički procesi. (Zelenika, 2005)

2.3.3 LOGISTIČKI PODSUSTAVI U LOVSTVU

U lovstvu, neizostavan dio svakodnevice su svakako logistika i organizacija. Svako lovište odgovorno je za svoje lovno područje, kako za divljač tako i za prirodu. Lovočuvari, ovlaštene osobe za kontrolu i sigurnost u lovištu svakodnevno organiziraju patrole duž čitavog lovišta, pregledavaju tragove divljači i dopremaju hranu. Uglavnom u manjim lovištima, na toj funkciji je jedna osoba ovlaštena za tu poziciju, posjeduje lovočuvarsku značku stečenu po završenom osposobljavanju za lovočuvara. Prijevozna sredstva koja su sastavni dio svakodnevice su terenci i radni strojevi radi lakšeg probijanja kroz nepristupačne terene.

Najvažniji segment u lovstvu predstavlja svakako prehrana divljači bez koje nema lovnog gospodarstva, velike količine novčanih sredstva odlaze upravo na različitu vrstu hrane koja je prijeko potrebna biti dostupna divljači, a njezina količina izražena je u desecima tona. Budući da su kukuruz i druge žitarice izrazito skupe, u lovištima se najčešće sade remize koje su divljači dostupne čitavu godinu. Unatoč tome, sve je više slučajeva u kojima se vlasnici lovišta sami počinju baviti poljoprivrednom djelatnošću kako bi smanjili troškove, naravno to iziskuje kupnju traktora i različitih priključaka za obradu zemlje. Smisao prehrane divljači je da je zadržimo na određenom području, jer se na taj način stječe navika i divljač nije primorana seliti u potrazi za hranom na druga područja, a samim time i sprječavamo štete od divljači koje mogu nastati poljoprivrednicima na usjevima. Nakon osiguranja dovoljne količine hrane za čitavu godinu potrebno se posvetiti samoj organizaciji i sigurnosti lova. Tu ulogu preuzima lovnik, osoba koja je glavna za sprovođenje lova na cijelom lovnom području, on predlaže lovna područja na kojima je potrebno povećati kontrolu nad divljači te izvršiti odstrjel. Po izvršenom odstrjelu divljač se skladišti u hladnjače koje se nalaze uz lovačke kuće, te se nakon toga meso prerađuje i distribuira dalje na stolove potrošača.

Uz sve ove podsustave svakako je važno spomenuti i lovišta koja se bave isključivo lovnim turizmom. Organizacija u lovnom turizmu iziskuje velike napore, od pronalaska lovaca koji su spremni platiti, prijevoza lovaca u samo lovište, prisutnost željene divljači lovcu turistu i na kraju same realizacije odstrjela jer je upravo to ono što lovac mora dobiti. Smještaj i hrana su svakako bitan dio ovog plana, a ponuda i usluga moraju biti iznad svakog nivoa.

3. LOVSTVO KAO LOGISTIČKI SUSTAV

Logistički sustav je skup elemenata tehničke, tehnološke, organizacijske, ekonomske i pravne naravi kojem je cilj optimizacija tokova materijala, roba, informacija, energije i ljudi. Lovstvo isto tako uključuje logistiku i sve usluge povezane u tom smislu, dobrom organizacijom vodi prema željenim rezultatima.

3.1. LOVNOLOGISTIČKI SUSTAVI

Lovna logistika kao znanost i lovna logistika kao aktivnost je važna primarna logistika koja se u biti odnosi na lov i brigu o divljači, uključujući usluge povezane s njima. U suvremenom društvu lovna logistika je prije svega rekreativna djelatnost i djelatnost zaštite prirode u koju je uključeno više lovaca. U funkcioniranju lovne logistike posebnu važnost imaju lovačka društva koja grade lovačke domove, hranilišta za divljač, fazanerije, i druga uzgajališta, vode ekonomiju lova te na kraju daju pravo odstrela divljači. Lovna industrija kao znanost i lovna industrija kao aktivnost je posebna primarna logistika koja pomoću odgovarajućih elemenata proizvodi lovnologističke proizvode. Lovnologistički proizvodi jesu posebna lovna i logistička znanja, aktivnosti, pravila i vještine koja logističkim subjektima pružaju potporu, podršku i pomoć pri lovu, zaštiti i prehranjivanju divljači. (Zelenika, 2005: 322)

Lovna se logistika isprepleće i miješa s mnogobrojnim specijalističkim logistikama kao što su poljoprivredna, šumarska, ribarska, industrijska, trgovinska, transportna, skladišna, distribucijska i mnoge druge logistike. U demokratskim društvima lov, odnosno pojedinačni ili skupni odstrel divljači zaštićuje se zakonom isto kao i lovstvo tj. grana gospodarstva koja se bavi uzgojem, zaštitom, lovom i korištenjem divljači. Stjecanju prava na lov prethodi stjecanje lovačkog ispita te polaganje pripravničkog ispita koji zahtijevaju neka lovačka društva u trajanju do dvije godine. (Zelenika, 2005: 323)

Rijetke vrste divljači mogu biti trajno zaštićene, primjerice u Hrvatskoj a to su divlja mačke, vuk, ris, veliki tetrijeb, orao i mnoge druge vrste. Neka se lovišta intenzivno bave uzgojem pojedinih vrsta divljači poput jelena običnog, muflona, jelena lopatara te divlje svinje. Lovstvo, odnosno lovno gospodarstvo ako je primjereno organizirano i razvijeno, može biti veoma profitabilna grana gospodarstva. Uz direktne prihode i profite od odstrijeljene divljači kao što je vrijednost mesa, trofeja i raznih taksi, znatni su i indirektni prihodi i profiti u okviru trgovinskih, hotelijerskih, ugostiteljskih i turističkih logistika. (Zelenika, 2005: 323)

Najvažnije spoznaje o lovu, lovstvu, lovnoj logistici, lovnoj industriji, logističkoj industriji mogu poslužiti kao osnova za definiranje pojma lovnologističkog sustava. Lovnologistički sustav je sustav međusobno povezanih i međutjecajnih podsustava, posebnih lovnih i logističkih znanja, aktivnosti, načela i pravila koji pomoću elemenata proizvodnje u lovnologističkoj industriji omogućuju proizvodnju lovnologističkih proizvoda. Struktura lovnologističkog sustava je relativno složena i dinamična. Takvi sustavi, prema specifičnim značajkama lovnologističkih proizvoda mogu biti sustavi lova i hvatanja životinja zbog prehrane, znanstvenog istraživanja, za zoološke vrtove ili pripitomljavanje, sustavi za brigu o divljači, sustavi uslužnih djelatnosti za unaprjeđenje komercijalnog lova. (Zelenika, 2005: 324)

Misija lovne logistike i lovnologističkog sustava obuhvaća ne samo gospodarske ciljeve nego istodobno i rekreacijske, sportske, zdravstvene i slične ciljeve. U ostvarivanju takve misije logistički subjekti lovne logistike i lovnologističkih sustava trebaju svoje zadaće i poslove u lovnologističkoj industriji obavljati savjesno, odgovorno i brzo, s time da se pri tome maksimalno zadovolje želje, potrebe i potražnja kupaca, odnosno korisnika lovnologističke usluge i proizvoda. Pri osmišljavanju misija lovnih logistika i dizajniranju lovnologističkih sustava treba imati na umu programe uzgoja divljači tj. planske i gospodarske akte kojima se detaljno uređuje uzgoj, zaštita i korištenje divljači. Samo obrazovani, osposobljeni, vješti i iskusni stručnjaci za pojedine vrste lovne logistike mogu uspješno i učinkovito upravljati lovnologističkim sustavima, njihovim podsustavima i pripadajućim elementima. To zapravo znači da u dizajniranju, operacionaliziranju i održavanju lovnologističkih sustava posebno važno mjesto imaju ljudski potencijali kao najvažniji dinamički element u procesima proizvodnje. Međutim, ne smiju se zanemariti ni drugi elementi lovne industrije kao što su lovišta, koja mogu biti otvorena, zatvorena, odnosno ograđena, te različita uzgajališta divljači, ali i prometnice koje omogućavaju pristup lovištima, logistička suprastruktura i financijski potencijali. (Zelenika, 2005: 325)

3.1.1. LOVSTVO KAO PRIMARNOLOGISTIČKI SUSTAVI

Logističke djelatnosti u vezi poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, lova i rudarstva nalaze se u fokusu primarne logistike. Ona obuhvaća djelatnosti u zemlji, pod zemljom ili na zemlji. Primarna logistika kao znanost i primarna logistika kao aktivnost je temeljna logistika ne samo u primarnologističkom sustavu nego i u sekundarnim, tercijarnim, kvartarnim i kvintarnim

logističkim sustavima jer ona pomoću odgovarajućih elemenata proizvodi primarnologističke proizvode. (Zelenika, 2005: 312)

Primarnologistički proizvodi jesu posebna logistička znanja, aktivnosti i vještine koje podupiru, pomažu i opskrbljuju logističke subjekte u obavljanju baznih poslova u okviru poljoprivrednih, lovnih, šumarskih, rudarskih i ribarskih sustava. S obzirom na prostorne i vremenske dimenzije procesa proizvodnje logističkih poslova, primarnologistički sustavi mogu biti mikro, makro i globalnologistički sustavi. Proizvodi, usluge i djelatnosti primarne logistike su temelj za logističke proizvode, usluge i djelatnosti ostalih sektora. Primarna logistika povezuje sve sudionike koji su uključeni u proizvodnju primarnih proizvoda, tj. profiliranje outputa primarnog sektora. Kao dobavljači inputa, neizravno sudjeluju poljoprivredni i agroekonomski fakulteti, znanstveni instituti, kemijske tvrtke, sjemenske tvrtke, transportne i skladišne tvrtke, trgovinske tvrtke itd., dok izravno sudjeluju sudionici koji čine mrežu poslovnih poduhvata i pojedinaca. (Zelenika, 2005: 314.)

U ovom poglavlju obradit će se svi primarnologistički sustavi, osim lovnologističkog sustava koji je obrađen kao posebno poglavlje.

Primarnologistički sustav tvore sustavi: (Zelenika, 2005: 316-338)

1) Poljoprivrednologistički sustav

Poljoprivredna logistika proizvodi poljoprivrednologističke proizvode pomoću odgovarajućih elemenata. Proizvodi poljoprivredne logistike su specijalna logistička znanja, pravila i aktivnosti uz pomoć kojih se pruža potpora logističkom subjektu kod uzgoja stoke, peradi i ostalih životinja, uzgoju usjeva ukrasnog i vrtnog bilja, uzgoju usjeva i uzgoju stoke, peradi i ostalih životinja. Poljoprivrednologistički sustav obuhvaća logistiku uzgoja usjeva vrtnog i ukrasnog bilja; logistiku uzgoja stoke, peradi i ostalih životinja; Logistiku uzgoja usjeva, uzgoja stoke, peradi i ostalih životinja; logističke uslužne djelatnosti u biljnoj proizvodnji i stočarstvu (veterinarske usluge, uređenje i održavanje krajolika).

2) Šumarskologistički sustav

Šumarska logistika obuhvaća sakupljanje i vađenje divlje rastućih šumskih proizvoda i uzgoj dubećeg drveća. Također obuhvaća i djelatnosti koje zahtijevaju malo prerade (drvo za ogrjev ili industrijsku uporabu), dok su ostale aktivnosti, daljnje prerade drva, izvan područja sječe drva obuhvaćene industrijskom logistikom. Šumarska logistika može se podijeliti na dvije skupine: Šumarstvo i sječa šuma te usluge povezane sa šumarstvom u sječom drva.

3) Ribarskologistički sustav

Ribarska logistika obuhvaća ribolov, zaštitu i uzgoj riba i drugih morskih i slatkovodnih organizama. Predstavlja gospodarenje bogatstvima morskih i slatkovodnih voda. Odnosi se na korištenje ribljih resursa iz slatkovodnih i morskih voda te joj je cilj sakupljanje ili ulov rakova, riba, mekušaca i drugih morskih i slatkovodnih organizama. Može se podijeliti u dvije skupine: Ribarstvo i usluge u ribarstvu te uzgoj riba u usluge u uzgoju riba.

4) Rudarskologistički sustav

Rudarska logistika obuhvaća rudarstvo i vađenje minerala, dodatne djelatnosti potrebne za transport, manipuliranje i tržište mineralnih proizvoda. Veoma je važna i u ostalim logističkim sustavima jer bez nje nije moguće zamisliti funkcioniranje suvremenog društva. Rudarstvo i vađenje minerala obuhvaća vađenje minerala ili ruda koje mogu biti u krutom, tekućem ili plinovitom stanju. Rudno blago u svakom civiliziranom društvu ima poseban interes te se štiti i iskorištava pod posebnim uvjetima. Rudno blago su sve neorganske i organske mineralne sirovine koje se nalaze u čvrstom ili plinovitom stanju. Rudarska logistika može se podijeliti na : Vađenje ugljena, lignita i treseta; Vađenje sirove nafte i zemnog plina te popratne uslužne djelatnosti osim istraživanja; Vađenje uranovih i torijevih ruda; Vađenje metalnih ruda; Vađenje ostalih ruda i kamena.

5) Ostali logistički sustavi

Odnose se na logističke sustave koji se odnose na Primarnologistički sustav prema svojoj misiji, a nisu obrazložene u ovom radu. Svaki podsustav također ima i svoje podsustave

Lovstvo se u primarnologističkom sustavu najviše nalazi u poljoprivrednologističkom sustavu s kojim je usko povezano. Uzgoj usjeva predstavlja neizostavan dio koji vodi uzgoju divljači, održava njihovu kondiciju i vitalnost. Što je više hrane u lovištu dostupno divljači, to je font divljači veći za pojedino lovište a to je ono čemu lovstvo teži. Prehrana divljači bez poljoprivrednih kultura je posljednjih godina znatno otežana zbog pojačane sječe šuma, jer dolazi do pomanjkanja biljnih plodova te je divljač primorana hranu primati upravo na taj način.

3.1.2. LOVSTVO KAO SEKUNDARNLOGISTIČKI SUSTAVI

Sekundarna logistika je nadogradnja primarne logistike te obuhvaća logističke aktivnosti kojima je zadaća poboljšanje aktivnosti prerađivačke djelatnosti sa fokusom na logističke fenomene različitih grana prerađivačke industrije, transporta, sirovina, radne snage, veličinu proizvodnih kapaciteta itd. Logističke usluge u sekundarnoj logistici postaju sve

važniji čimbenik povećanja efikasnosti i efektivnosti poslovnih djelatnosti sekundarnog sektora jer se suvremeni trendovi vežu na razvijanje vlastitih logističkih sustava. Aktivnosti sekundarne logistike povezane su sa robnim i informacijskim tokovima unutar poslovnih subjekata. Sekundarna logistika uključuje mnoge djelatnosti vezane uz prerađivačku industriju, opskrbu električnom energijom, vodom i plinom te građevinarstvom.

Proizvodi sekundarne logistike podupiru logističke subjekte kod obavljanja temeljnih poslova i zadaća u industriji, građevinarstvu i energetici. To je sustav međusobno svrsishodno povezanih i međutjecajnih podsustava i elemenata koji pomoću temeljnih elemenata proizvodnje logističkih proizvoda omogućuju proizvodnju logističkih proizvoda. Sekundarnologistički sustavi mogu biti na mikro, makro i globalnoj razini. (Zelenika, 2005)

Sekundarnologistički sustav tvore sustavi: (Zelenika, 2005: 345 -403)

1) Industrijskologistički sustav

Industrijska logistika prema (Zelenika, 2005: 397-398) odnosi se na sve djelatnosti prerađivačke industrije. „Prerađivačka industrija je mehanička, fizička ili kemijska transformacija materijala, tvari ili sastojaka u novi proizvod.“ Proizvodi primarnog sektora poljoprivrede, ribarstva, šumarstva, rudarstva i vađenja su sirovine koje se transformiraju u prerađivačkoj industriji. Proizvod koji se prerađuje može biti gotov nakon prerade ili može biti poluproizvod za daljnju preradu. U Prerađivačkoj industriji djeluju industrijski pogoni, tvornice, mlinovi i sl., ali i proizvodne jedinice koje prerađuju proizvod ručno. Instalacija i sastavljanje proizvoda u poslovnim, rudarskim, prerađivačkim ili drugim jedinicama također se razvrstava u vrstu industrije gdje se predmet instalira. Prema glavnoj djelatnosti razvrstava se usluga u vezi s prodajom roba od jedinica koje se primarno bave trgovinom na veliko i trgovinom na malo te prerađivanjem. Popravci i održavanje industrijskih i sličnih strojeva razvrstava se u istu skupinu kao i proizvodnja dobara, ali uz iznimke kao što su popravci uredskih računala i strojeva koji se razvrstavaju u računalnu logistiku. Industrijsko logistički sustav može se podijeliti na Logistiku proizvodnje hrane, pića i duhanskih proizvoda; Logistiku proizvodnje tekstila i tekstilnih proizvoda; Logistiku proizvodnje kože i proizvoda od kože; Logistiku prerade drva i proizvodnje proizvoda od drva; Logistiku proizvodnje celuloze, papira i proizvoda od papira; Izdavačka i tiskarska logistika; Logistiku proizvodnje koksa, naftnih derivata i nuklearnog goriva; Logistiku proizvodnje kemikalija, kemijskih proizvoda i umjetnih vlakana; Logistiku proizvodnje proizvoda od gume i plastike; Logistiku proizvodnje ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda; Logistiku proizvodnje metala i proizvoda od metala;

Logistiku proizvodnje strojeva i uređaja; Logistiku proizvodnje električne i optičke opreme; Logistiku proizvodnje prijevoznih sredstava; Logistika reciklaže; Ostale industrijske logistike. (Zelenika, 2005: 346-348)

2) Energetskologistički sustav

Energetska logistika prema (Zelenika, 2005: 397-398) jedna je od najvažnijih logistika u modernom svijetu. Važna je u svim logističkim sustavima jer se odnosi na opskrbu električnom energijom, vodom, parom i prirodnim plinom kroz infrastrukturu cijevi, linija i vodovoda. Energetska infrastrukturna mreža opskrbljuje energijom sve potrošače u svim djelatnostima, na svim prostorima i svim sektorima. Energetskologistički proizvodi pružaju potporu i opskrbu električnom energijom, plinom parom i vodom te pročišćavaju i sakupljaju vodu. Podsustavi Energetsko logističkog sustava su: Logistiku proizvodnje električne energije; Logistika prijenosa električne energije; Logistika distribucije i trgovine električnom energijom; Logistiku proizvodnje plina; Logistika distribucije i trgovine plinovitim, gorivima, distribucijskim mrežama; Opskrba parom, vodom i toplom vodom; Logistika sakupljanja, pročišćavanja i distribucije vode. (Zelenika, 2005: 393-394)

3) Građevinskologistički sustav

Građevinska logistika prema (Zelenika, 2005: 397-398) je važna sekundarna logistika koja pomoću odgovarajućih elemenata proizvodi građevinskologističke proizvode. Obuhvaća građevinske radove, instalacijske radove, specijalnologističke građevinske radove, završne građevinske radove te iznajmljivanje opreme i strojeva za rušenje ili izgradnju. Podsustavi Građevinskologističkog sustava su: Logistika rušenja građevinskih objekata i zemljanih radova; Logistika pokusnog bušenja i sondiranja terena za gradnju; Logistika podizanja zgrada, odnosno logistika visokogradnje; Logistika izgradnje objekata niskogradnje; Logistika podizanja i pokrivanja krovnih konstrukcija; Logistika izgradnje autocesta i drugih cesta te uzletišta u zračnim lukama; Logistika izgradnje sportskih objekata; Logistika izgradnje hidrograđevinskih objekata; Logistika ostalih građevinskih radova koji zahtijevaju specijalnu opremu ili izvođenje; Logistika elektroinstalacijskih radova; Logistika izolacijskih radova; Logistika postavljanja instalacija za vodu, plin, grijanje, ventilaciju i hlađenje; Logistika ostalih instalacijskih radova; Logistika fasadnih i štukaterskih radova; Logistika ugradnje stolarije; Logistika postavljanja podnih i zidnih obloga; Logistika soboslikarskih i staklarskih radova; Logistika ostalih završnih građevinskih radova; Logistika iznajmljivanja strojeva i opreme za izgradnju ili rušenje s rukovoditeljima. (Zelenika, 2005: 397-398)

3) Ostali sekundarnologistički sustavi

Podrazumijeva ostale sekundarnologističke sustave koji postoje, a nisu posebno objašnjeni.

Lovstvo se ponajprije u sekundarnologističkom sustavu nalazi u preradi i obradi mesa i dijelova divljači. Izvrstan proizvod s atraktivnom cijenom predstavlja veliku priliku koja još uvijek mora pronaći put do kupaca. Proizvođači orijentirani na lokalno tržište često plasiraju proizvode direktno kupcima. Takva strategija jest izvodljiva na lokalnoj razini, no na nacionalnoj ili globalnoj razini mnogo ju je znatno teže izvesti. U takvim slučajevima prodaja proizvoda i usluga se organizira uz pomoć distributera a njihova je temeljna funkcija usmjeravanje proizvoda od proizvođača prema potrošačima. Osnovni smjer distribucije treba usmjeriti na vrhunske gastro restorane, hotele visoke kategorije usluga i klijentelu koja je spremna platiti visoku cijenu proizvoda.

3.1.3. LOVSTVO KAO TERCIJALNOLOGISTIČKI SUSTAV

Ovaj sektor se sastoji od uslužnog sektora. To uključuje aktivnosti u kojima ljudi nude svoje znanje i vrijeme kako bi poboljšali produktivnost, učinkovitost, potencijal i održivost. Osnovna karakteristika ovog sektora je proizvodnja usluga umjesto proizvoda. Usluge uključuju pažnju, savjete, pristup, iskustva i rasprave. Lovstvo se u ovom sektoru najviše pronalazi u obliku turizma i ugostiteljstva. Posebno lovišta koja se bave isključivo lovnim turizmom, potrebno je osigurati smještajne kapacitete, gastronomsku ponudu i naravno veliki font divljači koji zahtijevaju lovni turisti. Lovni turizam stvarajući prihode lovoovlašteniku, može stvarati i dodatne prihode za lokalno stanovništvo (ruralnog područja) i biti dobar način za zaštitu prirode i kontrole održavanja životinjskih vrsta.

Lovni turizam koji se realizira u neposrednom kontaktu s prirodom i kroz direktno korištenje prirodnih dobara. Lovni turizam nije samo sastavni dio lovnog gospodarstva već je istovremeno segment turizma kao gospodarske grane, selektivnih vidova sa specifičnim karakteristikama traženja i ponuda. U njemu sudjeluju turisti velike platežne moći koji se ne ubrajaju u masovnost već u elitnost. Destinacija lovišta, kvaliteta, brojnost ponuđene divljači i uređenost lovišta, a ponajprije osobe koje neposredno sudjeluju u tom procesu trebaju posjedovati određene kvalitete kako bi profesionalno, korektno i neemocionalno zaokružili lovno-turističku uslugu na zadovoljstvo lovca turiste i lovoovlaštenika, a time stvorili ponovni interes dolazaka istih i novih lovaca turista.

3.2. LOV I LOVNE AKTIVNOSTI

U širem smislu lovstvo ima znanstvenu, obrazovnu, turističku i rekreativnu funkciju te funkciju zaštite i očuvanja biološke raznolikosti. Lovstvo ima i gospodarsku važnost, a povezano je s ostalim gospodarskim djelatnostima, osobito poljoprivredom, šumarstvom i industrijom.

3.2.1. LOV I LOVSTVO

Lov u užem smislu predstavlja odstrjel i hvatanje divljači s ciljem stjecanja mesa, trofeja i dijelova divljači. Lov u širem smislu obuhvaća sve postupke lovaca koji predstavljaju sve načine i metode koje se odnose na uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači. Odnosi se na potragu za divljači, promatranje, prebrojavanjem jedinki, prihranjivanje i uzgoj divljači, odstrel i hvatanje te puštanje uzgojene divljači u lovišta. Lov svakom lovcu osigurava ekonomsku, sportsku i rekreativnu vrijednost. Lov je rekreativna hobi aktivnost većine lovaca s elementima sportskog karaktera s ciljem ostvarenja ekonomske koristi uz etički odnos prema divljači, dok za neke lov znači ozbiljan i unosan posao. Lov je druženje lovaca, očuvanje tradicije i lovačkih običaja, kao i njegovanje lovne etike. S obzirom da lov uključuje i oružje, nadležnoj policijskoj postaji potrebno je podnijeti zahtjev uz koji je potrebno dostaviti liječničko uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti te važeću lovačku iskaznicu. Dozvolu za posjedovanje lovačkog oružja moguće je dobiti nakon policijske provjere je li osoba kažnjavanja te posjeduje li adekvatne uvjete za čuvanje oružja. Kada osoba stekne pravo na oružje dobiva se oružani list, a dozvola vrijedi šest mjeseci. (<https://portal.privatnismjestaj.hr/clanak/lov-lovstvo-i-iskaznica/>, dostupno 12.04.2022.)

Lovstvo je širi pojam od lova, koje pored lova objedinjuje aktivnosti usmjerene na stjecanje optimalnih uvjeta za lov i zaštitu divljači te očuvanje i održavanje njihova prirodna staništa, sadrži i elemente streličarstva i sportskog streličarstva, balistike, kinologije i trofeistike. Lovstvo je privredna djelatnost s ciljem uzgoja, zaštite i korištenja divljači, uređenja i opremanja lovišta i način korištenja prostora u skladu s principima ekološke ravnoteže i održivog razvoja. Lovstvo ima obilježje interdisciplinarnog pristupa s istraživanjima iz: biologije, ekologije, agronomije, šumarstva, kinologije i turizma. Lovstvo je djelatnost od posebnog društvenog interesa i značaja u funkciji održivog i racionalnog lova, sa specifičnim odnosom prema divljači i prirodi s zaštitom i unapređenjem kako staništa, tako i životne sredine. (Beuković, Popović, 2014: 10)

Divljač, naziv kojim zakon o lovu definira vrste ptica i sisavaca koje na propisan način, u propisano vrijeme, uz korištenje propisanoga lovačkog oružja, na odgovarajućim područjima u slobodnoj prirodi (lovištima), mogu loviti isključivo osobe s položenim lovačkim ispitom i lovačkom dozvolom. Zakon o lovu propisuje koje se sve životinjske vrste smatraju divljači dok se podzakonskim aktom pravilnikom o lovostaji utvrđuje vrijeme kada je lov zabranjen. Lovostaja je vrijeme u kojem nije dozvoljen odstrjel određene vrste divljači zbog stjecanja mladunčadi ili rasta rogova, svaka pojedina vrsta divljači lovostaj ima u različito doba godine. Divljač je prema zakonu dobro od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu bez obzira na zoološku sistematiku vrsta na koje se odnosi. Lovne su vrste podijeljene u dvije skupine a to su krupna divljač i sitna divljač. U krupnu divljač spadaju jelen, jelen lopatar, jelen aksis, srndać, divokoza, muflon, medvjed, one su zaštićene lovostajom dok za vepra, nazime i prase nema lovostaje, a za krmaču ima. Sitnu divljač čine jazavac, divlja mačka, kuna zlatica, mala lasica, dabar, zec, veliki puh, kunopas, tetrijeb ruševac, fazani, jarebice kamenjarke (grivna, čukara), trčka skvržulja, prepelice (pućpura, virdžinijska), šljuka bena, kokošica mlakara, golubovi i druge vrste. (<https://www.enciklopedija.hr/>, dostupno 12.04.2022.)

Sredstva za lov vrlo su različita u pojedinim krajevima lovi se kopljem, strjelicama, bumerangom, različitim zamkama, lasom i puškama. Lovci se često u lovu služe i lovačkim psima. Lov može biti pojedinačni ili skupni. U pojedinačnom lovu lovi se vabljenjem, oponašanjem životinjskih glasova kako bi se divljač namamila na dohvata hitca i dočekom kada lovac čeka u zasjedi, u blizini prijelaza divljači. Skupni lov obavlja se najčešće na sitnu divljač, a od krupne divljači na divlje svinje. Prigon je skupni lov u kojem se određeni broj čelnih lovaca postavi na jednome kraju lovišta u jedan red, svaki na svojem stalnom mjestu, na razmaku od 60 m. Sa suprotnoga kraja lovišta polazi odgovarajući broj pogoniča a lovcima je dozvoljeno pucati, dok su pogoniči izvan dohvata hitaca, Pogon je lov pri kojem se lovci i pogoniči svrstaju u isti red, krećući se polagano i tiho naprijed, „dižući“ divljač pred sobom. Kružni lov vrsta je pogona, samo što se red lovaca (obično bez pasa) zatvara u krug i napreduje prema središtu.

Hvatanje žive divljači služi popunjavanju iscrpljenih lovišta, osvježuje vitalnost divljači, unosi ravnotežu u životnu zajednicu. Divljač se hvata u duge ili kratke mreže i lovke. Najčešće se koriste lovke za divlje svinje koje se prevoze u posebno ograđen dio lovišta u cilju povećana brojčanog stanja. (<https://www.enciklopedija.hr/>, dostupno 12.04.2022.)

3.2.2. POVIJEST

Lov je star koliko i ljudski rod te je jedno od najstarijih čovjekovih zanimanja. Lov kojeg mnogi smatraju pokazivanjem primitivnih instinkata pridonosi i pospješuje duhovni i kulturni razvoj čovjeka. Bez lova evolucija ljudskog roda bili bi nezamisliva i gotovo neostvariva. Lov pripada burnoj povijesti a o tome svjedoče ostavi vješto izrađenog oružja i spiljske rezbarije dostojne divljenja. Sredstva za čovjekov opstanak osigurao je upravo lov i istovremeno poslužio kao prvi izvor umjetničke inspiracije. Razvojem oruđa i oružja došlo je do razvitka različitih lovačkih strategija, cilj nije bio direktan napad na životinje već je namjera bila dovesti ih u položaj u kojem se ne mogu obraniti. (Durantel, 2007: 12)

Vremenom se čovjek počinje organizirano baviti lovom usavršavajući vještinu lovljenja. Sve vrijeme u lovu kao čovjekov pratilac neizostavan je pas, koga je također obučio za razne vrste i načine lova. Razvojem zemljoradnje i stočarstva lov prestaje biti izvorom egzistencije čovjeka, i lov polagano postaje sport i zabava. Od samih početaka ljudske zajednice lov je čovjeku osnovna preokupaciju i njegovo zanimanje. U robovlasničkom društvu lovom su se bavili samo robovlasnici. Oružje za lov u tom vremenu bili su luk i strijela, mačevi, noževi i koplja, kao i lov pomoću užeta (laso). U tom razdoblju u lovu upotrebljavali su kako pse tako i ptice grabljivice. U srednjem vijeku lov i dalje ostaje privilegija vlastele, kao sport i zabava, i polagano počinje donositi prihode. Lov kao primarna grana počinje u tom razdoblju donositi prihode prodajom mesa, krzna i kože divljači, a isto tako trgovalo se lovačkim psima i sokolovima. Posebna karakteristika lova u srednjem vijeku je lov sokolovima. Vlastelin je na konju nosio sokola na ruci ili ramenu i puštao ga na divljač, a iza njega su išli pomagači, koji su na stalku nosili više sokolova i vodiči pasa koji su puštali pse po lovištu da dižu divljač. Sokolarenje kao način lova svoj vrhunac imalo je u srednjem vijeku, da bi krajem 18. stoljeća počeo gubiti na značenju. Razlog prestanka lova na ovaj način je sve veće popularnost lova vatrenim oružjem. U ovom razdoblju lov se obavljao kopljem, mačem, strijelom. Pojavom vatrenog oružja dovodi do velikih promjena u lovstvu, a prije svega se načina lova. Lov dobiva pravo građanstva te se lovilo bez ograničenja, te je shvaćen kao sredstvo koje je omogućilo čovjeku uspon na evolucijskoj ljestvici i stavilo ga u tehnološkom smislu iznad prirode. Povećanjem lovine čovjek je dolazio u mogućnost stjecanja veće količine energetske kvalitetnije hrane, što mu je opet omogućilo veći stupanj prilagodljivosti na okolišne uvjete (Beuković, Popović, 2014: 13)

3.2.3. LOV U SVIJETU

U današnje vrijeme lovstvo ima jedno potpuno drugo značenje za razliku od prijašnjih godina, manjim dijelom smatra se preživljavanjem, a više je vid aktivnosti koja nudi boravak u prirodi i mogućnost razvoja lovnog turizma oko kojeg se pruža mogućnost dobre zarade. U lovstvu je ponajprije najvažniji segment lovačka etika i briga o očuvanju životinjskih vrsta, upravo zato je ključno da je lovni turizam održiv te da se pravilno gospodari divljači. Osim divljači, terena i mjesta lova razlikuje se oružje i sva potrebna oprema koja je neizostavan segment za uspješan i kvalitetan lovni dan. Moderno lovstvo temelji se na modernoj opremi, različitim metodama lova, ali i posjetama različitim krajevima svijeta radi lova, a nerijetko lovni turizam uključuje i puno luksuza. Spoj raznovrsne divljači uz prekrasne krajolike te bogata usluga lokalnih lovačkih saveza, upoznavanje novih kultura nezaobilazni su dijelovi života svakog strastvenog lovca. Kada se određeno vrijeme lovi na jednakom terenu, dolazi do želje za putovanjem i lovom barem u drugim županijama, ako ne i drugim kontinentima, naravno za one koji si to mogu priuštiti. (<https://portal.privatnismjestaj.hr/clanak/3-svjetske-destinacije-lovnog-turizma>, dostupno 13.04.2022.)

Aljaska je zbog svoje klime, krajolika ali i mnogobrojnosti životinjskih vrsta jedna od omiljenih destinacija lovnog turizma. Uzevši u obzir da je Aljaska dom mnogim velikim životinjama poput medvjeda i losova, karibua, ali i brojnim pticama te je svakako potrebno iskustvo posebice kada je riječ s krupnom divljači, ali i mirna ruka za lov na ptice. Za mnoge stanovnike Aljaske upravo lovstvo predstavlja dio svakodnevice, dio je životnog stila, ali imajući pritom na umu održivo lovno gospodarenje. Kako bi i buduće generacije mogle uživati u raznolikosti i bogatstvu životinjskih vrsta Aljaske doneseni su strogi propisi koje je nužno poštovati. Samo jedno od popularnih mjesta za lov na Aljaski je selo Talkeetna gdje je populacija smeđih i crnih medvjeda je toliko velika da je lov na navedene vrste dozvoljen tijekom cijele godine. Od ostalih vrsta, ovdje su posebno popularni i grizliji, vukovi te losovi. Cijena sedmodnevnog lova na crnog medvjeda uključuje paket jedne odstrela odrasle jedinke u visini od 3000\$ nadalje ovisno o veličini trofeja, naravno uz to dolaze svi dnevni troškovi od prijevozna, lovne karte i lovnog pratitelja koji se dodatno naplaćuju. Može se reći kako bi cijena iznosila otprilike 10 000\$ dolara po osobi za sedam dana. (<https://portal.privatnismjestaj.hr/>,dostupno 13.04.2022.)

Zbog visokokvalitetnih grla divljači i prekrasne prirode Novi Zeland postao je popularna destinacija za lovni i safari turizam. Industrija lovnog turizma brzo se razvija i privlači lovce iz cijelog svijeta. Početkom 2000ih prihodi od safari turizma iznosili su više od 20 milijuna dolara na godinu, a lovci „dubljeg džepa“ trošili su još 5 milijuna dolara plus za trofejna grla divljači. Novi Zeland stao je uz bok Južnoafričke republike što se popularnosti trofejnog i safari turizma tiče. Trofejni lov pokrenuo je i novi biznis, a radi se o uzgoju jelena običnog na farmama, jelena lopatara, losa, vapičija, sike i bjelorepog jelena. Trofejne životinje su mužjaci uzgojeni radi svojeg rogovlja koji se puštaju u parkove i lovišta zbog organiziranja lovova a nazivaju se još i „monster stags“ ili „čudovišnim mužjacima“. Jedini sisavac koji je nekada boravio na Novom Zelandu bio je šišmiš, pa su Europljani donijeli poneke životinjske vrste radi lovnih aktivnosti. Zbog pomanjkanja grabežljivaca te vrste su postale dominantne pa se danas kontrola tih populacija postiže kontroliranim lovom. (<https://www.lovac.info/>, dostupno 13.04.2022.)

Južnoafrička republika ima tisuće lovišta, mahom privatnih što znači da je konkurencija velika a time i ponuda dostupne divljači. Lovna krupna divljač uvijek nosi visoke troškove i sve više je onih koji svoju strast za stjecajem novih doživljaja moraju platiti i to skupo. Pravilnim gospodarenjem izdvajaju se bogata lovišta s mnogim vrstama a velika količina divljači obara cijenu na tržištu i tu je dobra prilika da pojedinci sebi ostvare takav lov. U Južnoj Africi žive vrste koje se broje u milijunima a ponuđene su za iznimno prihvatljive cijene. Svaka država na ovom svijetu predstavljat određeni raj za lovce. Najčešće je to Afrika, no zbog brojnih krivolova i nadi da će se što prije shvatiti važnost raznolikosti i održivosti vrsta faune i flore Afrike lov je moguć jedino uz pratnju profesionalnih lovaca i vlasnika lovišta. Cijena lova u Južnoafričkoj republici za sedam dana iznosi oko 12 000\$ po osobi, plus dodatne trošarine za lovce pratitelja, prijevoz terencem, obradu trofeja divljači i slično. (<https://www.lovac.info/>, dostupno 13.04.2022.)

Lov je dugo bio vrlo kontroverzna aktivnost bilo to u sportu ili u komercijalne svrhe ili ako se radi iz kulturnih razloga. Afričke zemlje koje legaliziraju aktivnosti lova doživljavaju nadzor oko svojih napora na očuvanju i koliko novca zarađuju. Lov na trofejnu divljač koji se nudi u 23 zemlje Afrike, doprinosi oko 201 milijun USD godišnje. Od 23 zemlje koje sudjeluju u legalnim lovnim aktivnostima, Tanzanija, Mozambik, Namibija i Južna Afrika imaju najučinkovitije kontrole i najviše razine transparentnosti. (<https://hrv.line-magazine.com/>, dostupno 13.04.2022.)

3.2.4. LOV U EUROPI

Lovni turizam u Europi godišnje zarađuje oko 10 milijardi eura te ukupan broj aktivnih lovaca u Europi iznosi oko 7,3 milijuna. Ako govorimo o lovu u Europi, najprije treba spomenuti susjednu nam zemlju Mađarsku. Mađarska kao lovna destinacija izuzetno je atraktivan i nezaboravan doživljaj za svakog lovca, kao najzanimljivija divljač su jelen obični, jelen lopatar, divlja svinja, i svakako lov srnjaka. Mađarska zauzima značajno mjesto kao Europska lovna destinacija i to među najboljima. Mađari govore da je Mađarska jedno veliko lovište, u usporedbi sa Hrvatskom njihova su lovišta površinom znatno veća gdje poneka imaju i preko 100 000 hektara. Lovišta su uglavnom u državnom vlasništvu ili njima gospodare lovačka društva, međutim neka od njih su i u privatnom zakupu. U Mađarskoj gotovo da i nema lovišta površine manje od 3000 hektara a velika većina divljači živi slobodno što lov čini cjenjenijim i zanimljivijim. Mađarske šume u svojim lovištima imaju izuzetne lovačke kuće i nude vrhunsku uslugu lovcima, lovačka društva također nude izuzetno kvalitetnu ponudu za lov u njihovim lovištima. Logistika je na prvom mjestu te je najviše usmjerena upravo prema lovu a tek onda prema svemu ostalom. Privatni smještaji i restorani u jednostavno fantastični i na zavidnoj razini usluge. Oko 51 % šuma je zaštićeno područje, koje ima bitan utjecaj na upravljanje. Imaju 25 % jelena, 19 % srne, 25 % muflona i oko 31 % divljih svinja. Zanimljiv je podatak da Mađari od lovnog turizma godišnje zarade više od milijarde eura, te se može zaključiti kako lovno gospodarstvo uistinu donosi veliku zaradu. (<https://www.agroklub.com/seoski-turizam/lovni-turizam-kao-po-spagi/14187/> , dostupno 14.04.2022.)

Uz Mađarsku kao susjednu nam zemlju potrebno je spomenuti i Sloveniju koje je poznata po lovu na divokoze i to na području Triglava. Izuzetno je nepristupačnog terena te je potrebna dobra fizička kondicija. Potrebno je spomenuti i Španjolsku koja je rado posjećena od strane lovaca, nudi mogućnost odstrela jelena običnog kao primarne divljači, zatim srnjaka visoke trofejne vrijednosti. Uz navedene zemlje nezaobilazne su i Češka, Bugarska, Rumunjska i Austrija koje također ulaze u uži izbor Europskih top destinacija za lov. Hrvatska kao lovna destinacija rado je posjećena i nezaobilazna za lov na različitu krupnu divljač, više o lovu u hrvatskoj i lovnom turizmu govorit će se u sljedećem podnaslovu.

Tablica 1. Usporedba lova u Hrvatskoj i Sloveniji 2016./2017.

Lovna godina	Vrsta	Lokacija	odstrel	otpad
2016./2017.	Divlja svinja	RH	26797	1295
		Slovenija	12241	219
	Srna obična	RH	15389	1369
		Slovenija	34156	7713
	Jelen obični	RH	3353	280
		Slovenija	7164	1076
	Muflon	RH	515	109
		Slovenija	549	44
	Divokoza	RH	120	73
		Slovenija	2331	169

Izvor: Hrvatski lovački savez

U Hrvatskoj je 2005. godine bilo 45320 grla srneće divljači, a odstrijeljeno je 8127 grla (Burbaite i sur. 2009.), a 2016./2017. godine smo imali matični fond od 65936 grla i odstrijeljeno je 15389 grla. Prema tome, u posljednjih desetak godina, brojnost srneće divljači u Hrvatskoj se znatno povećala

3.2.5. LOV U HRVATSKOJ

Povijest lova u Hrvatskoj seže u daleku prošlost što se može vidjeti i u nalazištima vučedolske kulture koja dokazuju da je tadašnji stanovnik ovih prostora bio u mnogočemu napredniji od drugih. Već je tadašnji čovjek bio napredan i mudar lovac, dok najstariji tragovi čovjeka koji se bavio lovom na području današnje Hrvatske sežu u doba paleolitika. Jedna od najvažnijih nalazišta odnose se na Velu špilju na Korčuli, Veternicu povrh Zagreba, Veliku pećinu kod Varaždina, pećini krapinskih neandertalaca te druga nalazišta u kojima su pronađene kosti divljači i tadašnjeg oruđa i oružja. Ljudi su dolazili u kontakt s divljim životinjama s jedne strane iz nužde da se obrane, a s druge strane zbog koristi kako bi priskrbili meso divljači za hranu odnosno njihovo krzno za odjeću. Lovačka društva počinju se osnivati u 18. stoljeću te upravo to označava početak organizacije lovstva na području Hrvatske, kako bi se lovstvo bolje

organiziralo donesen je zakon o lovu. (<https://portal.privatnismjestaj.hr/clanak/lovni-turizam-u-hrvatskoj>, dostupno 18.04.2022.)

U Hrvatskoj je danas 63 000 aktivnih lovaca, na našem području gospodari 1106 lovišta ukupne lovne površine 3,7 milijuna hektara od kojih je 80% lovišta u koncesiji lovačkih društava. Hrvatski lovački savez ukupno broji 840 aktivnih udruga i lovačkih društava. Cijela Republika Hrvatska je jedno veliko lovište te na malom prostoru ima puno raznovrsnih krajolika i lovnih terena, jedna je od najšumovitijih država u Europi iako nije gusto naseljena obiluje brojnim životinjskim vrstama. Mediteransko podneblje, krševiti otoci, kamenita Zagora, visokogorske šume, slavonske nizine, zagorski brežuljci, močvarna područja. Raznovrsni krajolici i šarenilo klime od oštre kontinentalne, preko umjerene do mediteranske. Sačuvano bogatstvo biljnog i životinjskog svijeta zamjećuje se na svakom koraku te se može reći da je Hrvatska bogata biljnim i životinjskim svijetom. U hrvatskim lovištima može se pronaći veliki broj krupne i sitne divljači, kao i brojne vrste pernate divljači. Od krupne divljači najznačajnije vrste su jelen obični, jelen lopatar, svinja divlja, srneća divljač. U Gorskoj Hrvatskoj se može pronaći još i smeđi medvjed i vuk. Od sitne divljači su to zec, fazan, prepelica pućpura. Osim glavnih vrsta, u lovištima postoje i neke manje zastupljene vrste kao i sezonske vrste divljači. Lov u Hrvatskoj moguć je kroz cijelu godinu, sukladno odredbama lovno gospodarske osnove. Hrvatska lovišta imaju osigurane zalihe divljači koja je uzgajana u prirodnim staništima. Organizatori lova svakako će se potruditi osigurati uspješan i raznovrstan lov. (<https://sky-house.hr/hr/lovni-turizam-u-hrvatskoj/>, dostupno 18.04.2022.)

Važno je spomenuti i lovni turizam koji ne predstavlja samo aktivnosti koje su vezane uz pustolovine i višu dozu adrenalina, već je usko povezan i s ekoturizmom, ruralnim turizmom, agroturizmom, a ono najvažnije je da lovačka etika primarno lovcima predstavlja brigu o životinjskim vrstama, a potom odstrel u skladu s propisima Zakona o lovstvu. Lovstvo ne predstavlja samo rekreativne nego i gospodarske te turističke mogućnosti, međutim ne treba izostaviti važnost održavanja biološke ravnoteže. Svi zaljubljenici u lov, naravno s valjanim lovačkim iskaznicama u Hrvatskoj mogu uživati u pojedinačnom ili skupnom lovu. Gosti lovnog turizma pretežno su veće platežne moći te troše više nego uobičajeni gosti ljetnog i zimskog turizma, to svakako može doprinijeti gospodarstvu Hrvatske, posebice kontinentalnim krajevima koji imaju značajan potencijal lovnog turizma. Iako je lov primarna aktivnost gostiju lovnog turizma od lova mogu prosperirati još mnogobrojne druge djelatnosti poput ugostitelja, vlasnika privatnih smještaja, ponuditelja etno proizvoda i popratnih usluga koje se temelje na

baštini, ali i davatelja usluga prijevoza. Primarne aktivnosti lovnih turista su organizirane posjete lovištima, odstrel sitne i krupne divljači, ali i promatranje te snimanje divljači koje je poznatije pod nazivom fotosafari. Pritom, svaki turist lovac treba imati važeće isprave te platiti iznos naknade za odstrel divljači te ostale lovačke usluge. U istočnim dijelovima Hrvatske posebno je popularan lov na jelena, divlje svinje, srnjaka, sitnu, pernatu i dlakavu divljač. Na području Like i Gorskog kotara moguć je lov na tetrijeba i medvjeda, a na području Dalmacije je turistima posebno zanimljiv lov na divokozu i muflona. U Istri je posebno atraktivan lov na šljuku koji je dopušten od listopada pa do kraja siječnja. U lovnom turizmu najveći su nam suparnici Mađarska, Češka, Slovačka, Rumunjska i Bugarska koje također imaju bogat fond divljači. Hrvatska je prometno dobro povezana s Europom i nalazi se u blizini emitivnih središta. Lovcima iz drugih zemalja, nije teško pronaći put do bogatih hrvatskih lovišta, a to su uglavnom lovci s područja Njemačke, Italije, Austrije, Švicarske i Nizozemske. (<https://portal.privatnismjestaj.hr/clanak/lovni-turizam-u-hrvatskoj>, dostupno 18.04.2022.)

Najveći su pojedinačni lovoovlaštenik Hrvatske šume, koje gospodare sa 298.075 hektara lovne površine, a lovišta u njihovu sastavu zauzimaju osam posto ukupne hrvatske lovne površine od 3,7 milijuna hektara. Godišnji prihodi Hrvatskih šuma od lovnog turizma iznose između 11 i 12 milijuna kuna, a prije krize dosežali su čak i do 15 milijuna kuna, međutim ako gledamo zaradu na razini cijele Hrvatske onda ona iznosi 180 milijuna eura. Ostali iznosi odnose se na privatna lovišta koja se bave isključivo lovnim turizmom.

Turizam je jedna od ključnih grana gospodarstva Republike Hrvatske, a vrlo povoljnom statusu Hrvatske kao turističke destinacije doprinijele su bogate kulturne znamenitosti, raznolikosti krajolika i bogato iskustvo djelatnika u turizmu. Hrvatskoj nedostaje razvoj posebnih oblika turizma pa tako i lovnog turizma. Iako Hrvatska ima stoljetnu lovnu tradiciju, dobru geoprometnu povezanost, bogatu baštinu te očuvane prirodne resurse, diversifikacija ponude u turizmu relativno sporo napreduje. Kako bi lovni turizam u Hrvatskoj napredovao važna je bolja i jednostavnija suradnja između lovozakupnika, specijaliziranih turističkih agencija koje nude različite ponude aktivnosti u vidu lovnog turizma te vlasnika lovišta, kao i lokalnih lovačkih udruga, ali i lokalnog stanovništva. Usmjerenost na marketinške aktivnosti i promocije određenih krajeva Hrvatske kao izuzetnih destinacija lovnog turizma neke su od mjera koje je nužno poduzeti kako bi se počela ostvarivati značajnija dobit lovnog turizma. (<https://portal.privatnismjestaj.hr/clanak/lovni-turizam-u-hrvatskoj>, dostupno 19.04.2022.)

Problemi sa kojima je hrvatsko lovstvo suočava je sve češća prisutnost divljih svinja u naseljenim mjestima što kod stanovnika izaziva nesigurnost i nemir, nezaobilazne su i štete koje

nastaju na poljoprivrednim usjevima a razlog tome su također divlje svinje. Poljoprivrednici svoju zadovoljštinu zbog nastalih šteta nerijetko traže čak i pravim putem što za lovačke udruge znači isplata novčane odštete koju je sve teže plaćati jer su broj i veličina nastalih šteta na parcelama sve učestalije. Unatoč svemu tome, u proteklih tri godine pojavila se i afrička svinjska kuga od koje strahuju i domaći stočari, na području Hrvatske na svu sreću do sad nije zabilježen niti jedan slučaj. Kako bi mogućnost bolesti smanjila od Ministarstva gospodarstva je došao naputak o pojačanom odstrjelu divljih svinja i to za čak 50% više nego što je to bilo ranije. Europska unija utvrdila je mjere prevencije i kontrole koje se primjenjuju u slučaju sumnje afričke svinjske kuge, bilo na gospodarstvima ili kod divljih svinja, te je odlučila provesti pilot-cjepiva za domaće i divlje svinje. O stanju i brojnosti divlje svinje u Hrvatskoj podatke možemo vidjeti u tablici 2.

Tablica 2. Brojnost divlje svinje u Republici Hrvatskoj po godinama

Lovna godina	Matični fond	Fond pred lov	Odstrel	Otpad
2016./2017.	27327	55595	26797	1295
2015./2016.	27682	55481	27786	1310
2014./2015.	27876	55009	26090	1232
2013./2014.	26554	51526	21738	1716
2012./2013.	24810	49165	24135	699

Izvor: Hrvatski lovački savez

Hrvatski zakon ne dozvoljava odstrjel vuka, međutim populacija vukova na području dalmatinske hrvatske u velikom je porastu, a samim time dolazi i do porasta šteta koje čine vukovi. Procjenjuje se da na području Hrvatske ima negdje oko 500 jedinki, koje migrira za hranom u zimskim mjesecima pa tu nastaju velike štete na domaćim životinjama. Ministarstvo gospodarstva zaprimilo je više od 2000 prijava za štetu od vuka na domaćim životinjama u 2021. godini. Potrebno je naglasiti kako je sigurnost stanovništva i ljudi od divljih životinja na prvom mjestu te da je nužno poduzeti i sve odgovarajuće mjere kako bi se to i održalo.

4. LOGISTIČKE AKTIVNOSTI U LOVIŠTIMA

Logistika i logističke aktivnosti neizostavan su element u vođenju i upravljanju lovištima. Za gotovo svaki segment u lovnom procesu potreban je niz logističkih aktivnosti koje je potrebno na kvalitetan način uskladiti kako bi lov kao cjelina funkcionirao. U ovom poglavlju detaljno će se objasniti niz aktivnosti koje su nužne kako bi se lov kao djelatnost mogao provoditi.

4.1. BONITIRANJE LOVIŠTA

Svakom lovištu potrebno je utvrditi kvalitetu koju utvrđuju lovni stručnjaci, a određivanje kvalitete koju utvrđuju naziva se bonitiranjem lovišta. Bonitiranje je latinska riječ a u prijevodu znači dobrota lovišta. Bonitiranjem utvrđuje se najveći mogući broj divljači koja se može uzgajati u lovištu, te da ne remeti prirodno stanište i ne ugrožava život ljudi. Lovni stručnjaci u utvrđivanju dobrote samog lovišta služe se neizostavnim faktorima a to su tlo, hrana i voda, vegetacija, konfiguracija terena, klima, mir u lovištu i opća prikladnost lovišta.

Tlo je podloga na kojoj cijeloga života živi divljač, a svakoj pojedinačnoj vrsti divljači odgovara drugačija vrsta tla. Primjerice, divlja svinja voli teška tla gdje se zadržava voda, dok trčka voli pjeskovito i šljunkovito tlo. Hrana i voda najvažniji faktor opstanka i razvoja divljači, ukoliko nema hrane ni vode, divljač će napustiti lovište i potražiti bolje stanište. Hranu i vodu djelomično mogu nadomjestiti lovci zasijavanjem jednogodišnjih remiza, odnosno poljoprivrednih kultura koje ostaju u lovištu tokom cijele godine, a divljači je dostupna tokom cijele godine. Isto tako moguće je direktno unošenje hrane u lovište, a na lovcima je da tokom cijele godine pratiti stanje o količini hrane koju je potrebno osigurati. Vegetacija je također vrlo važni faktor, jer ako divljač nema zaklona u lovištu također će migrirati tamo gdje ima dostupan zaklon. Za pojedinu vrstu divljači važna je i konfiguracija terena, pogotovo ako uzmemo u obzir visinu i ekspoziciju. Mir u lovištu važan je životni faktor kod divljači. Grupna naselja uz ceste povoljnija su od raštrkanih, a nepovoljno na divljač utječe ispaša domaće stoke, psi i mačke lutalice te stalno prolaženje ljudi kroz lovište. Bonitet za pojedinu vrstu divljači određuje se na način da se nabrojani životni faktori ocjene ocjenom 1-5, a ta se ocjena pomnoži sa utvrđenom konstantom te dobijemo broj bodova za pojedinu faktor. (Darabuš, Jakelić, 1996., 192)

4.2. UTVRĐIVANJE FONDA DIVLJAČI

Neizostavan segment u logističkim aktivnostima lovišta je svakako utvrđivanje fonda divljači bez kojeg lovno gospodarstvo ne bi imalo smisla. Lovni stručnjaci znanstveno su utvrdili koliko koje vrste divljači može u pojedinom bonitetu živjeti u lovištu, nesmetano se uzgajati i razmnožavati, a da ne čine značajne štete u poljoprivredi i šumarstvu. Matični fond je stvarni broj divljači na 100 ha u proljeće od 1. travnja do 31. ožujka sljedeće godine kada završava lovna sezona. Prirast predstavlja broj mladunčadi koji su preživjeli do lovne sezone, lovnogospodarski kapacitet je najveći mogući broj divljači u lovištu, a sastoji se od proljetnog matičnog fonda i prirasta, sam odstrjel se dozvoljava najviše u visini prirasta, ne može biti veći od prirasta, samo manji. Zatim, gleda se stanje nakon lova a ono predstavlja broj divljači koja ostanu nakon lova. Uzmimo primjer sa matičnim fondom fazana u proljeće koji mora iznositi 416 komada, od toga 64 muška i 325 ženki, od velike je važnosti da taj broj imamo i u proljeće jer od tog broja ovisi mogućnost odstrela u jesen. Da budemo sigurni da taj broj fazana stvarno obitava u lovištu u proljeće je potrebno izvršiti prebrojavanje divljači. (Darabuš, Jakelić, 1996., 196)

4.3. PREBROJAVANJE DIVLJAČI

Nakon utvrđivanja fonda divljači slijedi prebrojavanje divljači koje se pojedinačno izvršava u svakom lovištu Hrvatske. Prebrojavanje je moguće izvršiti na više načina, ali do sada se u praksi najčešće provodilo prebrojavanje po takozvanim primjerenim ploham. U lovištu je potrebno utvrditi najmanje tri primjerene plohe koje predstavljaju prosjek lovišta, a ni jedna od navedenih ploha ne smije biti manja od 50 ha. Princip ovakvog prebrojavanja je sljedeći, brojačima se opkoli navedena ploha, a samu plohu temeljito pretražuju pogoniči koji potiskuju divljač van te plohe. Dužnost brojača je da broje divljač koja je izašla iz plohe, a prosjek broja divljači matematički se računa za cijelo lovište. Prebrojavanje se u današnje vrijeme modernih tehnologija može izvršavati i na druge načine, snimanjem termalnim dronovima iz zraka, radarima, radio odašiljačima, markiranjem i upotrebom termalnih kamera samih lovaca. Prebrojavanje krupne divljači vrši se promatranjem s čeka ili zasjeda, na način da lovci sjednu na čeke u isto vrijeme na ista mjesta u toku dva dana. Ako se prebrojavanjem ustanovi da je stvarno brojno stanje divljači jednako onom prethodne godine, tada je sve u redu i možemo normalno planirati lov tijekom cijele godine. (Darabuš, Jakelić, 1996.)

4.4. UREĐENJE LOVIŠTA

Pod uređenjem lovišta podrazumijevaju se sve logističke aktivnosti koje u lovištu služe direktno ili indirektno uzgoju i zaštiti divljači. Tu spada čišćenje šumskih prosjeka, čišćenje lovnih staza, sadnja višegodišnjih remiza, sijanje jednogodišnjih remiza, sjetva raznih trava ili djetelinsko travnih smjesa, žitarica, zeljastog bilja, plodonosnih vrsta stabala i to sve radi osiguranja hrane divljači, također se podrazumijeva izgradnja lovnogospodarskih objekata i pomagala. Šumske se prosjeke čiste u dogovoru s vlasnicima šuma, a čiste se kako bi niknula što kvalitetnija trava za ispašu divljači te kako bi bile dovoljno široke za nesmetano obavljanje lova. Remize su zasijane ili zasađene manje površine u lovištu koje prvenstveno služe za zaklon divljači, a zatim i za prehranu. Remize u prijevodnu znače sabiralište i to u našem slučaju sabiralište za divljač. Budući da divljač pretežno živi u šumama, kako bi što manje izlazila na polja i time činila štetu, zasijavaju se jednogodišnje remize unutar šumskih kompleksa. Prvenstveno se radi o sadnji kukuruza pa čak i ostalih žitarica ječam, zob i pšenica. Tijekom godine divljač se u prirodi prehranjuje, a zimi se u slučaju potrebe prihranjuje. (Darabuš, Jakelić, 1996.,203)

4.5. LOVNOGOSPORADSKI I LOVNOTEHNIČKI OBJEKTI

Gospodarenje lovištem i divljači podrazumijeva uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova. Kako bi se u lovištima mogle provoditi aktivnosti s ciljem uzgoja, zaštite, lova i korištenja divljači potrebno je sagraditi lovnotehničke i lovnogospodarske objekte, odnosno provesti tehničko uređenje lovišta. Neizostavan i najvažniji element u logističkim aktivnostima lovišta su svakako objekti bez kojih lov i realizacija lova nije moguća. Objekte namijenjene uzgoju i zaštiti divljači u lovištima nazivamo lovnogospodarskim objektima, a objekte koje koristimo za lov i korištenje divljači nazivamo lovnotehničkim objektima. Sama izgradnja i održavanje navedene lovnogospodarske infrastrukture obveza je lovaca i lovačkih udruga koje puno truda, novaca i vremena ulažu u provođenje planova. Izgradnja i postavljanje lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata u lovištu moguća je na lokacijama kojima lovišta imaju suglasnost zemljoposjednika. Svi sagrađeni objekti u nekom lovištu moraju biti vidljivo označeni brojevima i ucrtani u kartu lovišta te ne smiju narušavati estetiku krajolika, svaki objekt smatra se materijalnim vlasništvom pojedinog lovišta.

Svako dobro uređeno lovište posebice ako se bavi lovnim turizmom trebalo bi posjedovati i lovačku kuću. Takve kuće moraju biti građene na način da lovcima koji u njim

borave moraju pružati zonu komfora i visoku kvalitetu smještaja. Lovci turisti u praksi najviše vole boraviti u lovačkim kućama koje su smještene u samom lovištu. Također uz to, dobro uređena lovišta imaju sagrađene i lovačke nadstrešnice koje lovcima mogu poslužiti kao dnevni odmor ili za posluživanje hrane, u dosta slučajeva takve nadstrešnice se nalaze na par lokacija u lovištu. Od ostalih lovnotehničkih objekata neizostavna je izgradnja i uređenje visokih čeka ili zasjeda. Visoke čeke služe za izvođenje pojedinačnih lovova dočekom, postoje različite varijante i načini izgradnje čeka, one mogu biti zatvorene, otvorene, visoke, niske, natkrivene ili nenatkrivene. Uglavnom se grade od kvalitetnog drveta kako bi im vijek trajanja bio što dulji, a ujedno to omogućava da se svojim izgledom uklapaju u prostor. Ozbiljna i velika lovišta također posjeduju i lovke za hvatanje žive divljači, koje zahtijevaju još kvalitetniji i ozbiljniji pristup logistike. Lovke za hvatanje žive divljači su objekti s pomoću kojih se hvata živa divljač unutar lovišta ili uzgajališta. Divljač se lovi radi prodaje ili naseljavanja u druga lovišta, radi premještanja u druge dijelove lovišta poput izlovnih poligona, primjene lijekova, cjepiva ili provedbe istraživanja. Ako gledamo samo lovke za živu divljač, vidljivo je da je to jedan kompleksan proces koji zahtijeva kvalitetnu organizaciju od same izgradnje lovke, hvatanja divljači i na kraju samog transporta i distribucije žive divljači. To je proces koji traje nekoliko mjeseci te se ulažu veliki naponi kako bi se ostvario željeni rezultat. Sanduci za transport posebno se izgrađuju za svaku vrstu divljači, princip je isti ali dimenzije su različite. Također treba voditi računa o ventilaciji da ne dođe do gušenja. Transport divljači vrši se osobnim automobilima, kombijima, kamionetima, kamionima i traktorima. Prilikom transporta potrebno je voditi računa o vanjskoj temperaturi. (Florjančić et al.,2019: 32-36)

Najvažniji dio infrastrukture lovišta predstavljaju lovnogospodarski objekti a to su hranilišta, spremišta hrane, solišta, pojilišta, remize, ograde u lovištu ili uzgajalištu i brojni drugi objekti. Hranilišta su objekti koje lovci redovno pune dodatnom hranom za divljač. Hrana se izlaže pred zimsko razdoblje s ciljem stvaranja energetske rezerve pred zimu, divljač se također prihranjuje s ciljem smanjenja šteta na poljoprivrednim kulturama. Pri gradnji hranilišta treba voditi računa o tome da ona budu funkcionalna, građena od prirodnih materijala te da izgledom ne narušavaju estetiku. Solišta su objekti za izlaganje soli divljači, prešana sol s drugim vitaminsko – mineralnim dodacima od velike je važnosti za divljač. U lovištima s velikim brojem divljači grade se čak i zaštitne ograde koje sprječavaju izlazak divljači u polja i pravljenje štete na poljoprivrednim kulturama. Za sve ovdje navedene objekte odgovorni su isključivo lovci koji velike napore ulažu u samostalnu izgradnju istih.

4.6. PRIHRANA I PREHRANA DIVLJAČI

U logističkim aktivnostima lovišta ključan element je prihrana i prehrana divljači za koju je isključivo zaslužna poljoprivredna grana. Provedba različitih mjera uzgoja i zaštite divljači, kao i sprječavanja šteta od divljači na poljoprivrednim i šumskim kulturama zakonska je obveza svih lovozakupnika. Jedna od takvih mjera je prihrana divljači, pod čime se podrazumijeva unošenje hrane, vode, soli i mineralnih smjesa koja se povremenim unošenjem daje divljači kao dopuna prirodne hrane kada je u prirodi nema u dovoljnim količinama. Posebice pažnju treba obratiti zimi, kada je hrana dostupna u malim količinama. Zimi je najpotrebnije prihranjivati divljač kako bi održala primjerenu kondiciju i zdravlje do proljeća. Također, prihranom zadržavamo divljač u svom lovištu, a stvaranjem navike okupljanja divljači na mjestu gdje joj izlažemo hranu stvaramo pretpostavke za lakše provođenje monitoringa odnosno promatranja divljači. Razdoblje prihrane divljači planira se u pravilu 120 hranidbenih dana od 1. prosinca do 31. ožujka. U današnje vrijeme ovakav način prihrane ne prati gotov nitko, razlog tome su štete na poljoprivrednim kulturama. Lovci divljač prihranjuju tokom čitave godine, kako bi im smanjili krug kretanja te ih zadržali u šumama s ciljem smanjenja šteta i stradavanja divljači u prometu. Na lovcima je da osiguraju dovoljnu količinu hrane za cijelu godinu koju je naknadno potrebno odvesti u lovačka hranilišta diljem lovišta, taj postupak se izvršava nekoliko puta godišnje te zahtijeva dobru organizaciju i logističku potporu različitih prijevoznih sredstava i ljudi, odnosno lovaca. Dakle, poljoprivredna grana usko je povezana s lovom i lovnim gospodarstvom.(Florjančić et al.,2019: 47)

4.7. ORGANIZACIJA LOVA

Postoje različite varijante i načini lova, te je svakom potrebno pristupiti individualno i maksimalnom ozbiljnošću kako bi rezultati bili što bolji, kao primjer opisat će se skupni lov na divlju svinju. Skupni lov na divlju svinju dopušta se korištenjem lovačkih pasa, bez kojih ovakva vrsta lova ne bi bila ostvariva. Divlje svinje love se prigonom. Prigon označava jednosmjerno kretanje lovaca sa psima koji tjeraju divljač s jedne strane prema lovcima na štandu. Skupni lov prigonom je takav način organiziranog lova u kojem sudjeluje manji ili veći broj lovaca ponekad i preko 50, s pogoničima i uz uporabu lovačkih pasa. Najbolje su grupe i organizacije ovog tipa lova od 10 do 15 lovaca. Organizacija skupnog lova radi se nekoliko tjedana ranije prije početka lova, voditelj lova pregledava teren gdje će se loviti, prihranjuje mjesto lova kako bi se divljač zadržala na planiranom lovnom području. Lovnik ili stručno

osoblje zaduženi su pravilnu i kvalitetnu organizaciju, provođenje lova i lovnih propisa. Dužnost voditelja lova prije početka samog lova upoznati sve sudionike s planom, načinom provođenja skupnog lova te pravilima i sigurnostima koja će se primjenjivati u provedbi lova. Skupni lov se organizira tako da s obilježe stajališta (šandovi), kolčići visine do 50 cm zabiju se u tlo na koje se postave pločice s brojevima, na pločice se napišu brojevi štanda, lovci izvlače pločice s brojevima koji označavaju njihovu poziciju tog lovnog dana. Razmak između lovaca iznosi oko 100 metara tako da svaki lovac ima 50 metara lijevo i desno za pucanje. Smjer i kut pucanja može ovisiti o strukturi terena te je nužno pridržavati se uputa koje stručno osoblje uputi lovcima. Prije početka lova svaki lovac dobije kartu lova na kojoj su prikazani prigoni i smjerovi, štandovi, zborna mjesto nakon završetka i sva mjesta koja su bitna za orijentaciju. Lovci se u tišini raspoređuju na svoja mjesta i ostaju na svojem mjestu sve dok lovnik ne da signal za prekid lova ili dok po njega ne dođe onaj koji ga je postavio na stajalište. Lovnik označava završetak lova zvučnim signalom, a poslije zvučnog signala lovac je dužan na stajalištu isprazniti pušku. Nakon završenog lovnog dana lovci se sakupljaju na zbornom mjestu, a pomoćno osoblje sakuplja odstrijeljenu divljač kojoj se posebnom ceremonijom odaje počast. (Florjančić et al.,2019: 112)

4.8. LOVAC PRIJE I NA DAN LOVA

Lovac se u lovu mora ponašati u skladu s lovačkom etikom i moralom, s dužnim poštovanjem prema prirodi, divljači i ostalim lovcima, a uz sve to na umu mora imati da se koristi oružjem te da pri tome nije sam. Lovac prije svega mora biti naoružan znanjem a ne oružjem. Lovačka etika određuje ponašanje prije, tijekom i nakon lova te se ona u kroz godine prenijela na papir i postala neizostavna. Pripreme za lov, lovac bi trebao obaviti dan uoči lova. Treba pregledati oružje, pripremiti streljivo, potrebne dokumente i sve ostalo što je potrebno za njega, kao i za psa ako ga vodi u lov. Odjeća mora biti lovačka i primjerena, a to znači da se dolazi u čistoj i cijeloj odjeći i obući. Tradicionalne lovačke boje su zelena i smeđa, te njihove različite kombinacije, kao modni dodatak tijekom lova lovci nose kapu ili šešir. Lovačka etika ukazuje da na dan lova lovac na zborna mjesto ne smije kasniti, dolaskom na zborna mjesto lijep je običaj sa svima se rukovati, a nepoznatima se predstaviti. Prije samog početka lova pažljivo se sluša riječ lovnika ili voditelja lova, te je svaki lovac dužan ponašati se prema rečenim uputama. Lovnikove odredbe sluša se bez prigovaranja, jer lovnik je „general“ u lovu. Oružje se puni tek kada se dođe na mjesto koje je odredio lovnik, a prazni se odmah po završetku lova na istom mjestu. Zabranjeno je pucane u smjeru ljudi, kuća, vozila, pasa. U

skupnom lovu dozvoljeno je pucati samo u „svoje lovno polje“, a to je kut koji se lovcu nalazi s njegove lijeve strane. U lovno polje susjednog lovca dozvoljeno je pucati tek kada on ostane bez streljiva, ali nikada preko drugih lovaca. Oko odstrijeljene divljači ne smije se svađati, te se smatra da je divljač odstrijelio onaj koji je prvi puca. Lovac prije svega mora biti gospodin, ponajprije po ponašanju ali i primjerenom izgledu u lovu. Lovac prije i za vrijeme lova nikako ne bi trebao konzumirati alkoholna pića. Postupak i odavanje počasti odstrijeljenoj divljači je neizostavan dio svakog lova. Posljednji zalogaj je običaj kojim se divljači stavlja posljednji zalogaj usta, a obično ga simbolizira zelene grančica smreke, jele, hrasta i slično. Posljednji zalogaj se ne stavlja divljoj svinji ili sitnoj divljači, za to postoji drugi postupak koji se zove počast lovini – štreka. Nakon lova i dovoza divljači na zbornu mjesto slijedi slaganje divljači i odavanje počasti, divljač se slaže u redove, razvrstanim po vrsti i spolu. Sva se divljač polaže na desni bok, a oko divljači se postavljaju grančice crnogorice a na uglovima štreke zapale se lovačke vatre. Te se skidanjem kapa i šešira uz lovnikove riječi zahvali divljači na lovačkom užitku. (Darabuš, Jakelić, 1996.,255)

4.9. POSTUPAK S MESOM DIVLJAČI

Meso odstrijeljene divljači od trenutka odstrjela do upotrebe izloženo je naglim promjenama koje nastaju u samom životinjskom organizmu uslijed raznih procesa koji su čisto kemijske prirode. Postupak s odstrijeljenom divljači obuhvaća radnje koje se moraju izvršiti na licu mjesta, neposredno ili u kraćem vremenu nakon lova sve s ciljem kako bi kvaliteta mesa koja se distribuirala bila što veća. Meso divljači predstavlja meso u lovu odstrijeljene divljači namijenjeno ljudskoj prehrani. (Darabuš, Jakelić, 1996.,258)

Veličina tržišta je prije svega uvjetovana ponudom divljačine na tržištu. Konkretnih i sustavnih podataka o potrošnji divljačine nema, tek se sporadično mogu pronaći podaci o konzumaciji mesa divljači. Po dostupnim podacima u Hrvatskoj, se potroši 0,55 kg po članu kućanstva godišnje. Iako u Hrvatskoj živi cca 4 milijuna stanovnika, tržište divljačine i trgovina divljačinom je zanemariva i uglavnom se odnosi na divljačinu ostvarenu u lovištima Hrvatskih šuma d.o.o. i nekolicine ovlaštenika prava lova, prvenstveno trgovačkih društava i obrtnika. Većina divljačine koja se izluči iz hrvatskih lovišta završava na stolovima lovaca koji su je i stekli na način propisan zakonom ili kod njihove rodbine i prijatelja. U zadnje vrijeme pomaci u trgovini divljačinom odnosi se na izvoz u zemlje EU, osobito u Sloveniju, Mađarsku i Njemačku. Najčešće je to divljačina iz lovišta s kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o. Zagreb koja se pored toga nudi u određenoj količini u maloprodaji iste tvrtke direktno iz lovišta. Na

našem tržištu se nažalost može nabaviti divljačina porijeklom s Novog Zelanda i Australije, te u zadnje vrijeme iz uzgajališta divljači proizvedena u zemljama Beneluxa. Trgovački centar Metroa koji ima u svojoj ponudi linije „HoReCa“ proizvoda konstantnu ponudu divljačine različitih vrsta divljači. (Skalfa, 2018.)

4.10. LOVNI TURIZAM

Logističke aktivnosti u lovištima posebno su važne za što kvalitetnije provođenje lovnog turizma u Hrvatskoj. Lovni turizam započinje odabirom i putovanjem u odabranu lovnu destinaciju gdje se lovci susreću s komercijalnim ponudama te aktivnostima subjekata lovno turističke ponude, noćenjem i boravkom te rekreacijom i razonodom. Motiv odlaska lovca na lovno putovanje je prije svega razbibriga i razonoda, uživanje u prirodi, odmak od svakodnevnog užurbanog načina života, opuštanje i relaksacija, gastro doživljaj te druženje s ostalim kolegama lovcima.

Cijena odstrjela divljači na Hrvatskim područjima nije niska, te je više primjerenija lovcima turistima dubljeg džepa, iskonskim zaljubljenicima ulov, koji se vole hvaliti svojim trofejima. Lovni turisti tako su pretežito starije životne dobi, imućni te visoko obrazovani i posjeduju veliko iskustvo kada je riječ o putovanjima. Smatra se elitnim turizmom te shodno tome turist lovac za svoj novac očekuje visoku kvalitetu usluge. Ekonomski učinci lovnog turizma ogledaju se u visini cijene lovne destinacije, gdje lovci uživaju u odstrelu divljači, potrošnja koja je van pansionska te produženju turističke sezone jer lovci dolaze tijekom cijele godine, a pozitivna stavka je što lovac turist ne narušava destinaciju, odnosno njen okoliš kao što to čine drugi turisti, i omogućuje nam da se vrednuju prirodne prednosti nekog kraja koje su do sada možda bile neiskorištene. Dobra geoprometna povezanost Hrvatske i blizina emitivnih tržišta od velike su važnosti, a prelijepa priroda, odlična gastronomija i bogata kulturna baština samo su dio onoga u čemu mogu uživati lovci iz cijele Europe. Lovni turizam se ukratko definira kao putovanje izvan zemlje u drugu zemlju gdje se ide u lov, te spada pod selektivne oblike turizma, a taj pojam rabimo kao protutežu masovnom uniformiranom proizvodu, zato što selektivni oblici turizma omogućuju kvalitetu, društveno - odgovorno poslovanje, ekološki prihvatljiviji proizvod, izvornost i autentičnost te stvara dodatnu vrijednost za turiste. (www.lovac.info, dostupno 05.05.2022.)

4.11. ODRŽIVOST LOVNOG SUSTAVA

Da bi lov i lovačke aktivnosti mogle funkcionirati potrebno je držati se zakona i pravilnika. Lovoovlaštenik dužan je imati lovnik, poslove lovnik obavlja osoba koja je osposobljena za poslove lovnik te posjeduje važeću lovačku iskaznicu i iskaznicu lovnik koju izdaje Hrvatski lovački savez. Lovnik je osoba koju lovoovlaštenik odredi za planiranje i organiziranje lova. Lovnogospodarska osnova desetogodišnji je plan gospodarenja lovištem koji se izrađuje za otvorena i ograđena lovišta, izrađuje ga stručna osoba, njime se detaljno uređuje gospodarenje, uzgoj, zaštita, lov i korištenje određenom divljači i lovištem u skladu s mogućnosti staništa te brojnosti i stanjem populacije divljači koja se uzgaja. Nakon toga neizostavan je lovostaj koji određuje koja se vrsta divljači u koje doba godine može i smije loviti kako se ne bi ugrozilo njihovo razmnožavanje ili slično. Dakle, iz ovih svih navedenih zakona jasno je da lov nije samo hrpa nepisanih pravila koje nitko ne poštuje, već da je sve strogo propisano pravilnicima.

Da bi lovni sustav ostao održiv od velike je važnosti i font divljači koji je zadnjih godina u velikom porastu. Zbog velike količine dostupne hrane i blagih zima font crne divljači iz godine u godinu sve je veći, upravo to im je omogućilo nizak broj smrtnosti te povećanje prirasta i to dvostruko. Ako pak govorimo o jelenskoj divljači, ona je također u porastu a jedan od glavnih razloga tome je postavljanje žilet žice uz Mađarsku. Upravo to je otežalo prelazak divljači u susjednu zemlju te povećalo koncentraciju na našem prostoru. S lovačke strane gledano izuzetno povoljna situacija, međutim ako uzmemo u obzir štete nastale od divljači na poljoprivrednim usjevima onda stvar postaje ozbiljna. U današnje vrijeme porasta cijena, došlo i do porasta cijene sjetve što bi značilo da svaka šteta na usjevima donosi još veće gubitke i sve veće negodovanje poljoprivrednika, upravo zato lovci i lovačke udruge zajedničkim naporima rade na suzbijanju šteta od divljači povećanjem odstrjela kako bi spriječili moguće gubitke.

Također pažnju je potrebno obratiti i na bolesti, pojavom afričke svinjske kuge ministarstvo je naredilo povećani odstrjel divljih svinja na području cijele Hrvatske s ciljem smanjenja mogućnosti širenja iste. To je ujedno omogućilo da se broj populacije divljih svinja smanji što bi značilo manje količine šteta i manja mogućnost širenja bolest koja je također opasna i za domaće svinje. Dakle, od velike je važnosti održati ravnotežu broja divljači koja vodi zajedničkom zadovoljstvu stanovništva i lovaca.

4.12. BUDUĆNOST LOVSTVA

Praćenje divljači u lovištu zadaća je svakog lovca u lovištu bez obzira na veličinu lovišta, vrstu i brojnost divljači kojom se u lovištu gospodari. Utvrđivanje stvarnog stanja divljači u lovištu jedan je od osnovnih preduvjeta za planiranje svih ostalih aktivnosti u lovištu a u to spada planiranje odstrjela, prehrane i prihrane divljači, raznih mjera uređenja lovišta i brojne druge aktivnosti. Postoji više poznatih metoda kojima se utvrđuje brojnost divljači u lovištu, a razvojem tehnike i dolaskom na tržište digitalnih automatskih kamera taj je posao znato pojednostavljen. Osim za utvrđivanje divljači i brojnosti na pojedinom području mogu služiti i za pomniji pregled trofeja divljači, utvrđivanje omjera spolova i kondiciju divljači. Postavljanjem kamere uz prometnice koje vode u lovište može se kontrolirati frekvencija ljudi i vozila kao i eventualni neovlašteni ulazi u lovište, na taj način snimljeni materijali mogu poslužiti kao mjera sprječavanja ili kontrole krivolova.

Korištenje opreme za noćno i termovizijsko osmatranje, obje tehnologije promatraču omogućuju da u uvjetima minimalnog ili gotovo nikakvog dnevnog svijetla promatra okolinu. Termalne kamere su potpuno pasivni uređaji koji očitavaju infracrveni dio elektromagnetskog spektra stvarajući prikaz tog zračenja. Svako živo biće emitira toplinu, odnosno infracrveno zračenje, a količina zračenja povećava se s temperaturom objekta koji se promatra. Razvoj termalnih uređaja za lovno gospodarstvo krenuo je nešto kasnije pa je cijena još relativno visoka, a performanse nešto slabije. Treba naglasiti da i jedna i druga tehnologija imaju svoje prednosti i nedostatke.

Ako divljač obitava na ravnom otvorenom prostoru, velike površine i otvorenog sklopa staništa, mogući je monitoring snimanjem ili brojenjem iz zraka, koristeći se laganim avionom, helikopterom ili dronom. Detekcija divljači iz zraka pogodna je za velike populacije, koje obitavaju na većim otvorenim površinama te nije preporučljiva za mala područja i male rascjepkane populacije životinja. Praktično je izvođenje zimi kada je tlo prekriveno snježnim pokrivačem radi boljeg termalnog kontrasta divljač-tlo ili u proljeće, dok još nije buknuła vegetacija također radi bolje vidljivost. Promatrač broji divljač viđenu iz letjelice, a poželjno je tom prilikom fotografirati, snimati video kamerom ili IC-kamerom, kako bi se sačuvali podaci za kasniju analizu i provjeru viđenog, te da bi se izbjeglo dvostruko brojanje. (Florjančić et al.,2019: 140)

5. ISTRAŽIVANJE I POSTUPAK ISTRAŽIVANJA

Za prikupljanje podataka u ovome radu korišten je mjerni instrument odnosno anketni upitnik koji se najčešće koristi. U istraživanju je korišten uzorak od 152 ispitanika. Podaci su analizirani putem Google-ovog programa Google Docs. Analizirani podaci prikupljeni su od 16. do 25. svibnja 2022. godine. Podaci i odgovori na pitanja dobiveni su u obliku ankete koja se sastojala od 17 pitanja. Većina pitanja bila je zatvorenog tipa dok je nekoliko pitanja bilo otvoreno gdje su ispitanici mogli dati vlastiti odgovor. Poveznica za pristup anketnom upitniku distribuirana je osobnim putem, putem maila te putem društvene mreže Facebook.

5.1. DEFINIRANJE PROBLEMA

Zahvaljujući svojoj tradiciji te očuvanim prirodnim resursima Hrvatska ima izvrsnu perspektivu i potencijal za razvoj lovnoga turizma različitih razina. Međutim, ponuda kvalitetnih lovišta i divljači, smještajnih kapaciteta, kao i neizostavnih sadržaja koji prate ovakav oblik turističke ponude nisu još uvijek dostatni i prepoznatljivi. Dobrim dijelom, problemi lovstva vezani su uz probleme hrvatskoga ukupnoga gospodarstva. Upravo zato potrebno je ulagati u logistiku hrvatskih lovišta kako bi razvojem lovstva odnosno lovnog turizma postali dio prepoznatljive gospodarske grane u Hrvatskoj.

5.2. CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja je istražiti važnost logističkih aktivnosti u lovištima te dokazati da je aktivnijom i kvalitetnijom organizacijom logističkih aktivnosti u budućnosti lovstvo moguće dovesti na viši nivo.

- Istražiti logističke aktivnosti u lovištima.
- Analizirati povezanost lovne logističke aktivnosti i poljoprivredne gospodarske grane.
- Proučiti jesu li lovne aktivnosti element kvalitetnijeg poslovanja lovišta.

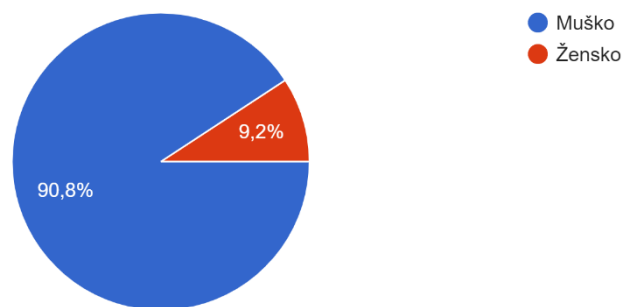
5.3. ANALIZA I INTERPRETACIJA REZULTATA

U istraživanju je korišten uzorak od 152 ispitanika, podijeljenih u grupe ovisno prema dobnoj skupini kojoj pripadaju. Prva skupina ispitanici od 18. - 30. godine, druga skupina ispitanici od 31. - 45. godine, treća skupina ispitanici od 46. - 65. godina, te četvrta od 66. – 75. godina.

Grafikon broj 1 prikazuje spol ispitanika koji su sudjelovali u anketi.

Grafikon 1. Spol ispitanika

Spol ispitanika
152 odgovora

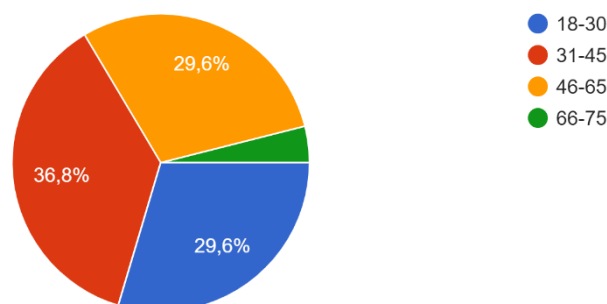
Izvor: Vlastita obrada autora

U ukupnom uzorku od 152 ispitanika u anketnom upitniku sudjelovalo je 138 muškaraca i 14 žena odnosno 90,8% muškaraca te 9,2% žena. Spol ispitanika ove ankete potvrđuje da se lovnom granom bavi veći dio muške populacije, što je bilo i očekivano.

Grafikon broj 2 prikazuje godine ispitanika koji su odgovorili na anketu.

Grafikon 2. Dob ispitanika

Dob ispitanika
152 odgovora

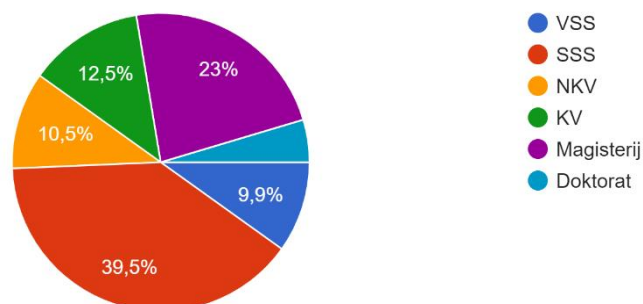
Izvor: Vlastita obrada autora

Prema dobnoj strukturi u istraživanju je sudjelovalo 29,6% ispitanika u dobi od 18 do 30 godina, 36,8% ispitanika u dobi od 31 do 45 godina i 29,6% ispitanika u dobi od 46 do 65 godina. Ispitanika u dobi od 66 do 75 godina bilo je 3,9%. U grafikonu 2. detaljno je prikazana dob svih ispitanika te je vidljivo da najveći udio ispitanika čini populacija od 31 do 45 godina. Budući da se radi o zanimanju u kojem je veći dio populacije srednje i zrele dobi, istraživanje je potvrdilo da je najviše lovaca upravo između 30 i 45 godina, a je vidljiv i porast mlađe populacije koja je neizostavna.

Grafikon broj 3 prikazuje stručnu spremu ispitanika koji su sudjelovali u anketi.

Grafikon 3. Stručna sprema ispitanika

Stručna sprema ispitanika
152 odgovora

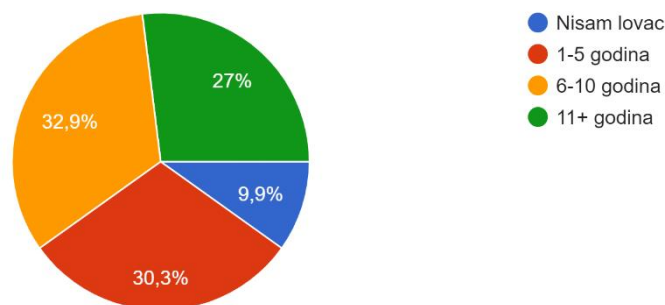
Izvor: Vlastita obrada autora

Iz navedenog grafikona možemo vidjeti da je najveći broj ispitanika sa srednjom stručnom spremom u postotku od 39,5%, zatim 23% ispitanika ima magisterij, 12,5% ispitanika je sa KV spremom, NKV ispitanika je 10,5%, ispitanika sa VSS spremom je 9,9% a ispitanika koji su završili doktorat 4,6%. Možemo zaključiti da najveći broj ispitanika ima srednju stručnu spremu. Zanimljiv je podatak koji potvrđuje da broj visokoobrazovanih ispitanika iznosi 23%, te možemo zaključiti kako se na bavljenjem lovom odlučuje sve više kompetentnih ljudi širokog znanja i bogatog iskustva.

Grafikon broj 4 prikazuje iskustvo u lovačkoj praksi.

Grafikon 4. Iskustvo u lovačkoj praksi?

Iskustvo u lovačkoj praksi
152 odgovora

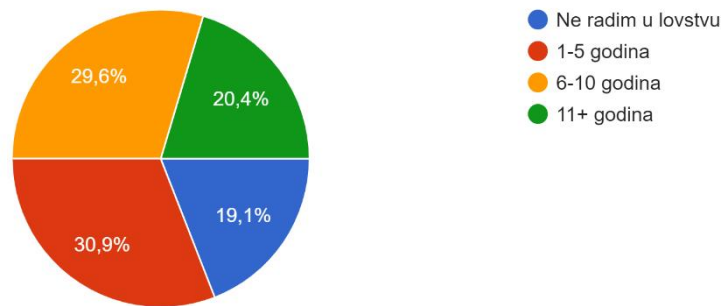
Izvor: Vlastita obrada autora

Na pitanje, o iskustvu u lovačkoj praksi od 152 anketirana ispitanika 32,9% se izjasnilo se da imaju iskustvo od 6-10 godina, njih 30,3% prvo ima iskustvo 1-5 godina, 27% je s iskustvom od 11 ili više godina, a 9,9% nema nikakvo iskustvo u lovačkoj praksi te nemaju položen lovački ispit,. U prethodno navedenom grafikonu vidljivo je da najviše ispitanika ima lovačku praksu od 6-10 godina. Iskustvo je upravo to što je nužno u lovačkoj praksi, potrebno je neprestano ulaganje u znanja mladih lovaca i budućih generacija kako bi na kvalitetan način i uz dobro znanje mogli voditi i organizirati lovnu granu te nastaviti ostvarivati zacrtane ciljeve. 6 – 10 godina lovačkog iskustva je dovoljno za moguć napredak uz kvalitetni i stručni ljudski kadar.

Grafikon broj 5 prikazuje iskustvo u lovstvu kao djelu gospodarstva u bilo kojem obliku.

Grafikon 5. Iskustvo u lovstvu kao dijelu gospodarstva (u bilo kojem obliku- lov, turizam, itd.) ?

Iskustvo u lovstvu kao dijelu gospodarstva (u bilo kojem obliku- lov, turizam, itd.)
152 odgovora

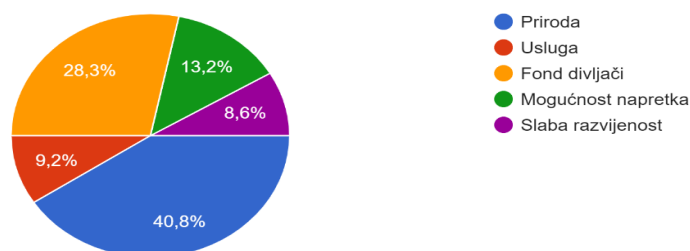
Izvor: Vlastita obrada autora

Na pitanje, o iskustvu u lovstvu kao djelu gospodarstva u bilo kojem obliku 30,9% ispitanika je odgovorilo da imaju iskustvo od 1-5 godina, 29,6% njih odgovorilo je da imaju iskustva 6-10 godina, 20,4% je s iskustvom od 11 ili više godina dok 19,1% nema iskustva s lovstvom kao dijelom gospodarstva. Što većim iskustvom u lovnom gospodarstvu moguće je napraviti određene korake i postići zacrtane ciljeve koji vode napretku.

Grafikon broj 6 prikazuje na što se prvo pomisli kada govorimo o lovstvu.

Grafikon 6. Kada govorimo o lovstvu u Hrvatskoj na što prvo pomislite?

Kada govorimo o lovstvu u Hrvatskoj na što prvo pomislite?
152 odgovora

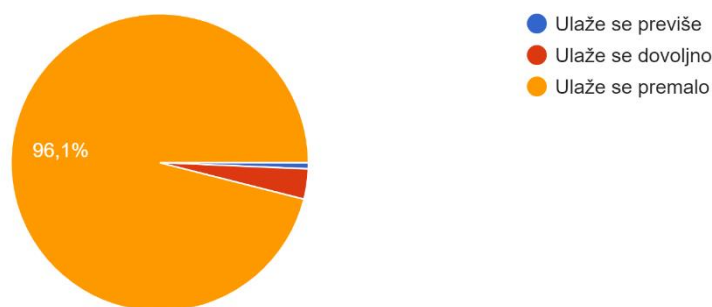
Izvor: Vlastita obrada autora

Na pitanje, kada govorimo o lovstvu u Hrvatskoj na što prvo pomislite 40,8% ispitanika je odgovorilo da je to priroda, 28,3% ispitanika prvo pomisli na fond divljači, 13,2% njih smatra da ima mogućnost napretka, 9,2% ispitanika prvo pomisli na uslugu dok 8,6% njih pomisli na slabu razvijenost hrvatskog lovstva. Priroda je neizostavan element u lovnom gospodarstvu, ali svakako najveći element je fond divljači bez kojeg lov nije ostvari niti održiv, a anketa je to upravo i potvrdila.

Grafikon broj 7 prikazuje što ispitanici misle o ulaganju u Hrvatsko lovstvo.

Grafikon 7. Što mislite o ulaganju u Hrvatsko lovstvo?

Što mislite o ulaganju u Hrvatsko lovstvo?
152 odgovora

Izvor: Vlastita obrada autora

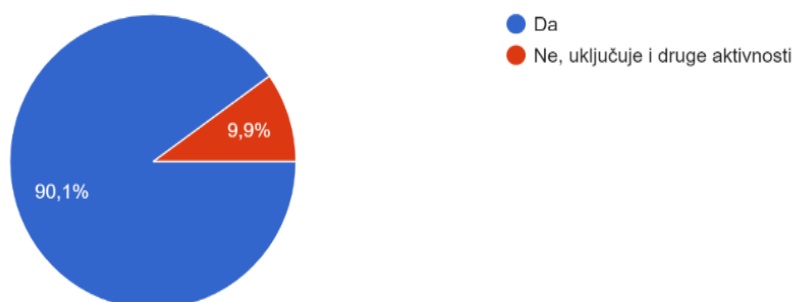
Na pitanje o ulaganju u Hrvatsko lovstvo dobili smo i očekivani odgovor, većina ispitanika 96,1% misli da se ulaže premalo, 3,3% ispitanika misli da se ulaže dovoljno, dok samo jedan od ispitanika smatra da se ulaže previše. Uz potencijale koje Hrvatska nudi potvrđeno je premalo ulaganje u Hrvatsko lovstvo, što nikako ne ide u prilog lovnom gospodarstvu koje nema mogućnost napretka.

Grafikon 8 prikazuje logističke aktivnosti u lovištima te njihovu važnost za pripremu i organizaciju lova.

Grafikon 8. Logističke aktivnosti u lovištima predstavljaju pripremu i organizaciju lova?

Logističke aktivnosti u lovištima predstavljaju pripremu i organizaciju lova?

152 odgovora

Izvor: Vlastita obrada autora

Na pitanje, logističke aktivnosti u lovištima predstavljaju pripremu i organizaciju lova 90,1% ispitanika je potvrdilo da su logističke aktivnosti neizostavan element u pripremi i organizaciji lova, dok 9,9% smatra kako logističke aktivnosti nisu dio lovnog procesa. Logističke aktivnosti preuzimaju ozbiljnu ulogu u pripremi i organizaciji lova te je potreban stručan ljudski kadar kako bi cijeli sustav mogao funkcionirati.

Pitanje 9 je otvorenog tipa i prikazuje odgovor na prethodno pitanje i to u slučaju ako je on negativan, te je potrebno napisati na koje se druge aktivnosti misli.

Grafikon 9. Ako je Vaš odgovor na prethodno pitanje NE, napišite na koje druge aktivnosti mislite?

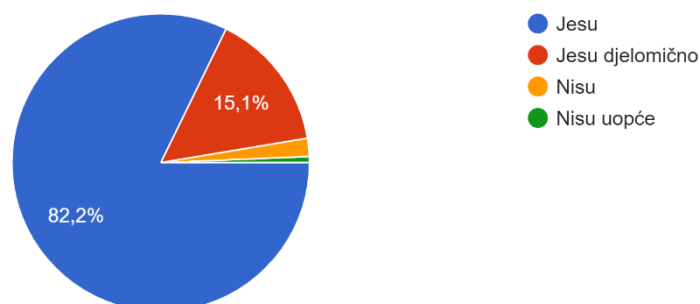
Neki od odgovora koji su ispitanici dali su druge aktivnosti poput, prihrana, prehrana, izrada LTO i LGO objekata, uređivanje lovištu i lovno tehničkih objekata, uzgoj i zaštitu, briga za bonitet divljači stanište i ostalo te briga oko životinja, hranjene u mjesecima kad hrane u šumi nema dovoljno, a ujedno i sveukupne aktivnosti u lovištu kao indirektna priprema lova.

Grafikon 10 prikazuje lovačke aktivnosti u lovištima te njihovu povezanost s poljoprivrednom granom.

Grafikon 10. Logističke aktivnosti u lovištima povezane su poljoprivrednom granom i prihranom divljači?

Logističke aktivnosti u lovištima povezane su poljoprivrednom granom i prihranom divljači?

152 odgovora

Izvor: Vlastita obrada autora

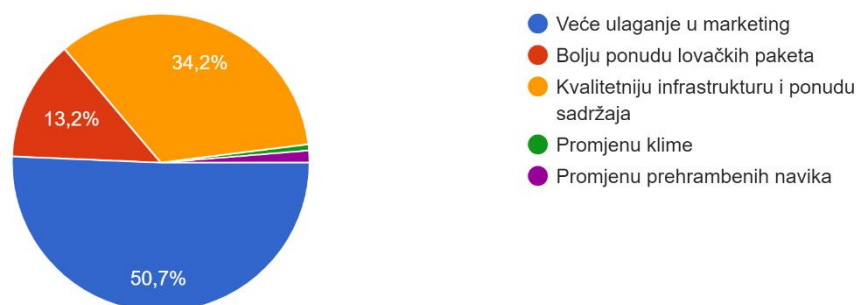
Na pitanje, logističke aktivnosti u lovištima povezane su poljoprivrednom granom i prihranom divljači, 82,2% ispitanika je potvrdilo tvrdnju, 15,1% ispitanika smatra da su djelomično povezane, 2% njih smatra da nisu povezane a 0,7% ispitanika misli da nisu uopće povezane. Potvrđena je uska povezanost primarnologističkog sustava s prihranom divljači, koja govori da je gotovo nemoguće gospodariti lovište bez poljoprivrede.

Grafikon 11 prikazuje mogućnost napretka lovnog turizma u Hrvatskoj.

Grafikon 11. Lovni turizam u Hrvatskoj ima mogućnost napretka uz?

Lovni turizam u Hrvatskoj ima mogućnost napretka uz?

152 odgovora

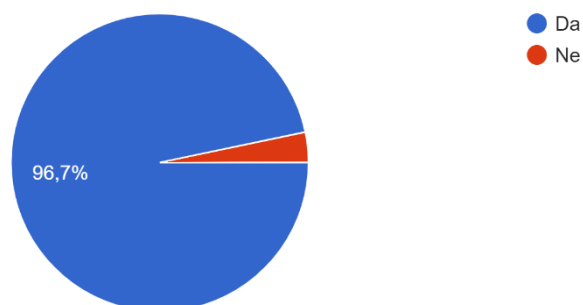
Izvor: Vlastita obrada autora

Na pitanje, lovni turizam u Hrvatskoj ima mogućnost napretka uz veće ulaganje u marketing potvrdilo je 50,7% ispitanika, 34,2% ispitanih potvrdilo je da o tome isključivo ovisi kvalitetnija infrastruktura i ponuda sadržaja, bolja ponuda lovačkih paketa važna je za 13,2%, dok promjena klime i prehrambenih navika za ispitanike ne predstavljaju element veće važnosti. Bolja reklama Hrvatskih lovišta je svakako prijeko potreban za što veću posjećenost Hrvatskoj kao lovnoj turističkoj zemlji koja uz svoj fond divljači definitivno može dobro zaraditi.

Grafikon 12 prikazuje jesu li logističke aktivnosti od velike važnosti i neizostavan element kvalitetnijeg poslovanja lovišta

Grafikon 12. Smatrate li da su logističke aktivnosti od velike važnosti i neizostavan element kvalitetnijeg poslovanja lovišta?

Smatrate li da su logističke aktivnosti od velike važnosti i neizostavan element kvalitetnijeg poslovanja lovišta?
152 odgovora

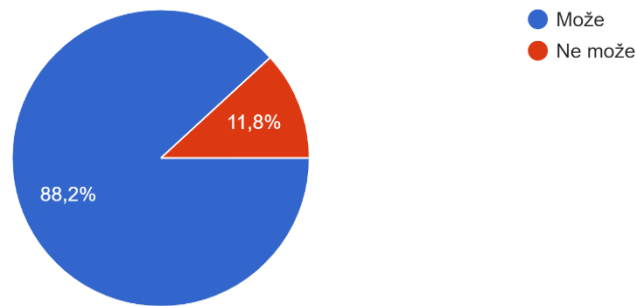
Izvor: Vlastita obrada autora

Na pitanje, smatraju li ispitanicu logističke aktivnosti od velike važnosti te jesu li one neizostavan element kvalitetnijeg poslovanja lovišta 96,7% ispitanika je potvrdilo da su od velike važnosti te da donose bolje poslovne rezultate, dok 3,3% ispitanika misli da nije tako. Ovim pitanjem je potvrđeno kako su logističke aktivnosti sveprisutne u lovištima te da je veliku pažnju potrebno usmjeriti ulaganju u znanje o logistici i organizaciji.

Grafikon 13 prikazuje razmišljanje ispitanika, može li Hrvatska postati jedna od najuspješnijih lovnih destinacija u EU?

Grafikon 13. Može li Hrvatska biti jedna od najuspješnijih lovnih destinacija u EU?

Može li Hrvatska biti jedna od najuspješnijih lovnih destinacija u EU?
152 odgovora

Izvor: Vlastita obrada autora

Na pitanje, može li Hrvatska biti jedna od najuspješnijih lovnih destinacija EU 88,2% ispitanika misli da može, dok 11,8% ipak misli da ne može. Uz prekrasnu prirodu, bogat fond divljači i veće ulaganje u Hrvatsko lovstvo definitivno možemo postati zanimljiviji turistima iz cijele EU.

Pitanje 14 je otvorenog tipa i prikazuje odgovor na prethodno pitanje, ako je odgovor može potrebno je napisati kako može, a ukoliko je odgovor ne može potrebno je napisati zašto ne može.

Grafikon 14. Ukoliko je Vaš odgovor na prethodno pitanje MOŽE-napišite kako to može postati, ako je Vaš odgovor NE MOŽE-napišite zašto ne može.

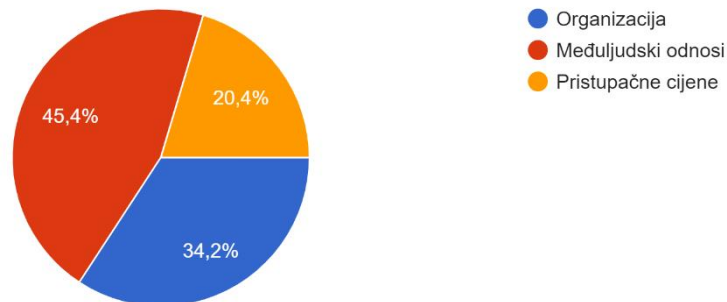
Na ovo pitanje najviše odgovora može zbog bogatog fonda divljači i neprestanog prirasta divljači, zatim najvažniji odgovori su bili poput potrebno bolje ulaganje i organizacija, više ulaganja u bolju promidžbu lova i lovnog turizma, dopustiti mladim ambicioznim i svestranim ljudima da ostvare svoje ideje da budemo jedna od boljih destinacija te im na taj način pružiti da pokažu stečena znanja i vještine, maknuti se politike i usko povezati još više s poljoprivredom.

Grafikon 15 prikazuje što se smatra najboljom karakteristikom hrvatskih lovišta.

Grafikon 15 . Što smatrate najboljom karakteristikom hrvatskih lovišta?

Što smatrate najboljom karakteristikom hrvatskih lovišta?

152 odgovora

Izvor: Vlastita obrada autora

Na pitanje, što smatrate najboljom karakteristikom hrvatskih lovišta 45,5% ispitanika misli da su to upravo međuljudski odnosi, najbitnijom karakteristikom 34,2% ispitanika smatra organizaciju, dok 20,4% ispitanika misli da su to pristupačne cijene. Najvažniji element su svakako međuljudski odnosi, ljudi od povjerenja i dobra energija prilikom lovnih aktivnosti.

Pitanje 16 je otvorenog tipa i prikazuje iskustva sa lovištima u Hrvatskoj te donosi preporuke, komentare i dojmove.

Grafikon 16. Ukoliko imate iskustva sa lovištima u Hrvatskoj, napišite dojmove, preporuke, komentare.

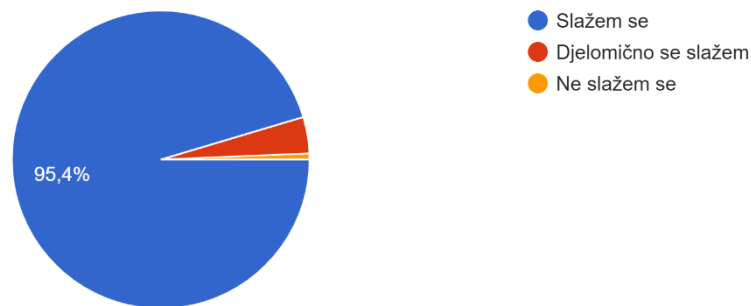
Na pitanje, o iskustvima sa lovištima u Hrvatskoj ispitanici su odgovorili kako imaju super iskustva te da nemaju nikakvih zamjerki. Izrazito su zadovoljni uslugom, kvalitetom fonda divljači i lovačkim užitkom. Bilo je odgovora poput, citiram: „Svako lovište ima svoje vrline i mane, najveći utjecaj u svemu ima ljski faktor.“ što je istina, o puno stvari ovise isključivo lovni i stručno osoblje kako bi kvalitetu i uslugu podigli na visok nivo. U većini slučajeva ispitanici su naveli kako su priroda i lovni treni prekrasni te da je hrana odlična.

Grafikon 17 prikazuje kako aktivnijom i kvalitetnijom organizacijom logističkih aktivnosti u budućnosti lovstvo možemo dovesti na viši nivo.

Grafikon 17. Aktivnijom i kvalitetnijom organizacijom logističkih aktivnosti u budućnosti, moguće je lovstvo u Hrvatskoj dovesti na viši nivo?

Aktivnijom i kvalitetnijom organizacijom logističkih aktivnosti u budućnosti, moguće je lovstvo u Hrvatskoj dovesti na viši nivo?

152 odgovora

Izvor: Vlastita obrada autora

Na pitanje, da se aktivnijom i kvalitetnijom organizacijom logističkih aktivnosti u budućnosti, moguće je lovstvo u Hrvatskoj dovesti na viši nivo ispitanici su u 95,4% potvrdili da se slažu s tom tvrdnjom, 3,9% njih se djelomično slažu, dok 0,7% ispitanika ne slažu s tvrdnjom. Potvrđeno je da kvalitetnijom organizacijom logističkih aktivnosti Hrvatsko lovstvo možemo učiniti konkurentnijim na razini cijele EU.

5.4. ZAKLJUČAK ANALIZE ISTRAŽIVANJA

Nakon provedenog istraživanja i obrađenih podataka utvrđeno je da većina ispitanika iskustvo u lovačkoj praksi ima 6 – 10 godina, a prvo na što se pomisli ako govorimo o lovstvu u Hrvatskoj je priroda i fond divljači. Prema rezultatima ankete, o ulaganju u Hrvatsko lovstvo ispitanici smatraju da se ulaže premalo što i jest točno. Da logističke aktivnosti u lovištima predstavljaju pripremu i organizaciju lova, te da su povezane poljoprivrednom granom i prihranom divljači potvrdili su gotovo svi ispitanici ovog istraživanja. Međutim, ako govorimo o mogućnosti napretka lovnog turizma u Hrvatskoj ispitanici smatraju da veće ulaganje u marketing, kvalitetnija infrastruktura i bolja ponuda lovačkih paketa mogu dovesti do boljih rezultata i veće turističke posjećenosti od strane lovaca. Neizostavan element kvalitetnijeg poslovanja lovišta su svakako logističke aktivnosti koje su od velike važnosti, a upravo to Hrvatsku može dovesti do toga da postane jednom od najuspješnijih lovnih destinacija u EU. Aktivnijom i kvalitetnijom organizacijom logističkih aktivnosti u budućnosti, moguće je lovstvo u Hrvatskoj dovesti na viši nivo što je potvrdila i anketa.

Povezanost cestovnim, željezničkim, zračnim i riječnim prometom čini ju još bližom Europskoj uniji i stranim turistima koji su spremni trošiti novac na bogatu lovnu ponudu. Kvalitetnijom strategijom lovnog turizma Hrvatske povezale bi se i druge djelatnosti, kao što su prehrambena industrija i ugostiteljstvo, povećao bi se broj noćenja stranih turista, te popratnih usluga i sadržaja.

6. ZAKLJUČAK

U diplomskom radu se nastojala objasniti primjena logističkih aktivnosti u hrvatskim lovištima, te kako logistika utječe na kvalitetu i bolju organizaciju lovstva. U teorijskom djelu radu uz pomoć opširne stručne literature objašnjeni su svi pojmovi vezani uz logistiku, logističke aktivnosti i lovstvo. Isto tako kao literatura poslužili su i neki internet izvori, kao što su podaci vezani uz lovstvo, logističke aktivnosti lovstva, organizaciju lova u svijetu i sl.

Kroz sam rad utvrđena je važnost logistike i logističkih aktivnosti koja je u današnjem modernom vremenu neizostavna. Kako se povećavala potreba za logistikom tako je i potreba za unapređenjem i proširenjem ovog područja itekako nazočna. Bolje razumijevanje logistike kroz znanost odnosno istraživanja koja će ponuditi upute kako se što bolje predstaviti, odnosno ostvariti prednost nad konkurencijom, mogu biti od velike važnosti, a upravo to može dovesti do isplativosti.

Pod pojmom lovstvo podrazumijevamo gospodarenje lovištem i divljači odnosno uzgoj, zaštitu, lov te korištenje divljači i njezinih dijelova. Sve od navedenih aktivnosti imaju gospodarsku, turističku i rekreativnu funkciju te ulogu zaštite i očuvanja biološke odnosno ekološke ravnoteže prirodnih staništa, divljači te divlje flore i faune. U znanstvenom smislu, lovstvo je posebna znanstvena grana u biotehničkom znanstvenom području i u okviru znanstvenih polja što je i potvrđeno u istraživanju rada da su poljoprivreda odnosno šumarstvo povezane s logističkim aktivnostima lovišta. Unatoč svemu tome lovstvo se susreće s problemima, problemi lovstva i lovnoga turizma vezani su uz probleme hrvatskoga ukupnoga gospodarstva. Lovni turizam nužno je ugraditi te snažno poduprijeti u razvojnoj strategiji hrvatskog turizma, a to sada svakako nije slučaj. Upravo to i potvrđuju rezultati provedenog istraživanja u ovom radu, ispitanici su potvrdili kako se u Hrvatsko lovstvo ulaže premalo, te da može biti jedna od uspješnijih lovnih destinacija u EU uz aktivniju i kvalitetniju organizaciju logističkih aktivnosti u budućnosti. Razvojem lovstva odnosno lovnog turizma kao prepoznatljive gospodarske grane u Hrvatsko sigurno će se mobilizirati i druge gospodarske aktivnosti, a samim time ostvariti i značajniji pozitivni financijski učinak. Može se reći da je hipoteza rada potvrđena, te da kvalitetno organiziran i uspješno vođen lovnologistički sustav može lovnu granu u Hrvatskoj učiniti još uspješnijom i konkurentnijom.

Budući da je tema diplomskog rada jedinstvena, izbor literature postao je znatno teži s manjim brojem dostupnih izvora te je većina rada pisana po iskustvu iz prakse autora.

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Vinko Evocić (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Analiza logističkih aktivnosti u brodarstvu (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Vinko Evocić
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Vinko Evocić (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Analiza logističkih aktivnosti u brodarstvu (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Vinko Evocić
(vlastoručni potpis)

LITERATURA

Knjige:

1. Beuković, M., Popović, Z. (2014) Lovstvo. Novi Sad: F.B. Print
2. Darabuš, S., Jakelić, I.Z. (1996) Osnove lovstva. Zagreb: Tiskara Varteks - Varaždin
3. Durantel, P. (2007) Enciklopedija lovstva. Rijeka: Studio Publikum d.o.o.
4. Florjančić, T. et al (2019) Priručnik za izobrazbu lovnika. Hrvatski lovački savez, Zagreb: Tiskara Zelina
5. Segetlija, Z., Lamza-Maronić, M. (2002) Distribucija, logistika, informatika. Osijek: Ekonomski fakultet
6. Skalfa, I. (2018) Investicijska studija za komercijalizaciju proizvoda od divljačine. Diplomski studij. Osijek: Zootehnika, smjer Lovstvo i pčelarstvo
7. Šamanović, J. (2009.) Prodaja, distribucija, logistika. Split: Ekonomski fakultet
8. Zelenika, R. (2005.) Logistički sustavi. Rijeka: Ekonomski fakultet
9. Zelenika, R., Pavić-Skender, H. (2007) Upravljanje logističkim mrežama. Rijeka: Ekonomski fakultet

Znanstveni rad

10. Zelenika, R., Grčić, M., Pavlić- Skender, H. (2009) Tercijarna logistika- logistika svih logistika. Suvremeni promet : časopis za pitanja teorije i prakse prometa. Ekonomski fakultet Rijeka, str. 394 -404

Internet izori

11. Enciklopedija – Hrvatska enciklopedija –
<https://www.enciklopedija.hr>. dostupno 12.04.2022.
12. Hrvatski lovac – lovstvo –
<https://www.lovac.info>, dostupno 05.05.2022.
13. Lovni turizam –
<https://hrv.line-magazine.com>, dostupno 13.04.2022.
14. Lovni turizam- uspješan lovni turizam-
<https://www.agroklub.com/seoski-turizam/lovni-turizam-kao-po-spagi/14187/>,
dostupno 14.04.2022.

15. Lov kao gospodarska grana-

<https://portal.privatnismjestaj.hr/clanak/lovni-turizam-u-hrvatskoj>, dostupno 18.04.2022.

16. Lovstvo – lov, iskaznica –

<https://portal.privatnismjestaj.hr/clanak/lov-lovstvo-i-iskaznica>, dostupno 13.04.2022.

17. Primjer uspješnog lovnog turizma-

<https://sky-house.hr/hr/lovni-turizam-u-hrvatskoj/>, dostupno 18.04.2022.

18. Hrvatski lovački savez –

<https://www.hls.com.hr/>, dostupno 27.6.2022.

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Spol ispitanika

Grafikon 2. Dob ispitanika

Grafikon 3. Stručna sprema ispitanika

Grafikon 4. Iskustvo u lovačkoj praksi?

Grafikon 5. Iskustvo u lovstvu kao dijelu gospodarstva (bilo kojem obliku- lov, turizam, itd.) ?

Grafikon 6. Kada govorimo o lovstvu u Hrvatskoj na što prvo pomislite?

Grafikon 7. Što mislite o ulaganju u Hrvatsko lovstvo?

Grafikon 8. Logističke aktivnosti u lovištima predstavljaju pripremu i organizaciju lova?

Grafikon 9. Ako je Vaš odgovor na prethodno pitanje NE, napišite na koje druge aktivnosti mislite?

Grafikon 10. Logističke aktivnosti u lovištima povezane su poljoprivrednom granom i prihranom divljači?

Grafikon 11. Lovni turizam u Hrvatskoj ima mogućnost napretka uz?

Grafikon 12. Smatrate li da su logističke aktivnosti od velike važnosti i neizostavan element kvalitetnijeg poslovanja lovišta?

Grafikon 13. Može li Hrvatska biti jedna od najuspješnijih lovnih destinacija u EU?

Grafikon 14. Ukoliko je Vaš odgovor na prethodno pitanje MOŽE-napišite kako to može postati, ako je Vaš odgovor NE MOŽE-napišite zašto ne može.

Grafikon 15 . Što smatrate najboljom karakteristikom hrvatskih lovišta?

Grafikon 16. Ukoliko imate iskustva sa lovištima u Hrvatskoj, napišite dojmove, preporuke, komentare.

Grafikon 17. Aktivnijom i kvalitetnijom organizacijom logističkih aktivnosti u budućnosti, moguće je lovstvo u Hrvatskoj dovesti na viši nivo?

POPIS TABLICA

Tablica 1. Usporedba lova u Hrvatskoj i Sloveniji 2016./2017.

Tablica 2. Brojnost divlje svinje u Republici Hrvatskoj po godinama